

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení

Bc. Gabriela Elstob

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Gabriela Elstob

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení

Název anglicky

The bankruptcy of the debtor and possible ways of solution

Cíle práce

Cílem diplomové práce je promítnutí možných forem způsobu řešení úpadku dlužníka do účetnictví a zhodnocení problematiky účetních a daňových dopadů úpadku zvoleného subjektu v praxi.

Metodika

Diplomová práce bude vycházet ze studia odborných publikací a právního rámce možných forem způsobu řešení úpadku dlužníka a promítne tyto teoretické poznatky do účetnictví na základě setříděných informací a následně metody deskripce. V praktické části budou aplikovány získané teoretické znalosti a pomocí metody analýzy a metody komparace zhodnoceny účetní a daňové dopady v účetnictví dlužníka u zvolených subjektů. V závěru práce budou pomocí metody syntézy vyhodnoceny veškeré výstupy a stanovena možná doporučení.

Doporučený rozsah práce

80 stran

Klíčová slova

Insolvence, konkurz, reorganizace, oddlužení, daňové a účetní dopady, majetková podstata, pohledávky a závazky

---

Doporučené zdroje informací

CALSTER, Geert Van, 2016. European private international law. 2nd ed. Portland: Hart Publishing. ISBN 978-1-84946-672-1.

Insolvenční zákon 182/2006 Sb.: zákon o úpadku a způsobech jeho řešení : aktuální úplné znění od ..., [2019]-. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, spol. s r.o.

KOZÁK, Jan, 2019. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1.

PELIKÁN, Václav, 2011. Likvidace podniku. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada. <https://www.grada.cz/likvidace-podniku-6172/> ISBN 978-80-247-3338-8.

PEŠTUKA, Jaroslav, 2006. Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů: vyhláška č. 500/2002 Sb., vyhláška č. 504/2002 Sb. : vše komentováno : [právní stav k září 2006]. Praha: Eurounion. ISBN 80-7317-055-8.

SCHÖNFELD, Jaroslav, 2018. Transformace a restrukturalizace podniku. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-690-6.

www.zakonyprolidi.cz

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Ivana Kuchařová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 20. 9. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala mé vedoucí práce paní Ing. Ivaně Kuchařové, Ph.D. za neuvěřitelnou ochotu a nasměrování při zpracování diplomové práce, dále mému manželovi za podporu a trpělivost, a zejména pak JUDr. Ing. Heleně Horové za cenné rady a odborné konzultace, které byly velkým přínosem pro tuto diplomovou práci a rozšířily mi obzory v oblasti insolvenční.

Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení

Abstrakt

Tato diplomová práce je zaměřena na dopady insolvenčního řízení do účetnictví dlužníka jako účetní jednotky. Cílem práce bylo přehledně zobrazit veškeré situace, které mohou nastat v průběhu insolvenčního řízení, a to v rozčlenění na jednotlivé formy řešení úpadku. V teoretické části byl definován úpadek, a to jak z hlediska právního, tak faktického, který se promítá do účetnictví dlužníka a je rozpoznatelný z účetních výkazů. Dále byla provedena rešerše dopadů do účetnictví, které souvisí především se změnou dispozičního oprávnění v nakládání s majetkovou podstatou a jsou rovněž odvislé od způsobu řešení dlužníkového úpadku.

V praktické části práce zachycuje konkrétní účetní případy tak, aby byl uceleně zobrazen průběh celého insolvenčního řízení, od počátku, tzn. od zahájení insolvenčního řízení přes proces zjištění úpadku, zpeněžení jednotlivých složek majetkové podstaty až po závěrečné zúčtování závazků, které jsou v řízení částečně uspokojeny nebo dochází k jejich kapitalizaci v rámci reorganizačních řízení či k jejich odpuštění. Zde je zpracován i dopad do daňové sféry dlužníka, která je pro insolvenční řízení specifická a odlišuje se od běžných daňových poplatníků.

Závěr práce je věnován zhodnocení právního stavu, kde z provedených rešerší je výstupem doporučení k úpravě metodiky účtování účetních jednotek v úpadku. Rovněž zde byl vyhodnocen dopad reorganizačních plánů na faktické účtování účetních jednotek a provedení změn ve výkazech, které jsou předkládány a jsou součástí reorganizačních plánů.

Klíčová slova: Insolvence, konkurz, reorganizace, oddlužení, daňové a účetní dopady, majetková podstata, pohledávky a závazky, účetní výkazy, účetní jednotka

Debtor's bankruptcy and ways of its resolution

Abstract

This thesis focuses on the impact of insolvency proceedings on the accounting of the debtor as an accounting unit. The aim of the thesis was to clearly present all situations that may arise during insolvency proceedings, broken down into the different forms of bankruptcy resolution.

In the theoretical part, bankruptcy is defined both in legal and factual terms, which is reflected in the debtor's accounting and is recognizable from the financial statements. Furthermore, the accounting implications, which are mainly related to the change in the disposal of the assets and also depend on the method of resolving the debtor's insolvency, are examined.

In the practical part of the thesis, it depicts specific accounting cases in order to comprehensively show the course of the entire insolvency proceedings, from the beginning, i.e. from the commencement of the insolvency proceedings through the process of establishing bankruptcy, the monetization of individual assets to the final settlement of liabilities that are partially satisfied in the proceedings or that are capitalized in reorganization proceedings or discharged. The impact on the tax sphere of the debtor, which is specific to insolvency proceedings and differs from that of ordinary taxpayers, is also dealt with here.

The paper concludes with an assessment of the legal situation, where the research results in recommendations for adjustments to the accounting methodology of accounting entities in bankruptcy. It also evaluates the impact of reorganization plans on the actual accounting of accounting units and the implementation of changes in the statements that are presented as part of reorganization plans.

Keywords: Insolvency, bankruptcy, reorganization, debt relief, tax and accounting implications, assets, claims and liabilities, financial statements, accounting entity

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika.....	15
3 Teoretická východiska	16
3.1 Právní úprava úpadku dlužníka	16
3.1.1 Historie a vývoj právní úpravy úpadku dlužníka	17
3.1.2 Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení.....	19
3.2 Definice úpadku dlužníka a jeho formy	23
3.2.1 Úpadek podnikajících osob	27
3.2.2 Úpadek fyzické osoby - oddlužení.....	28
3.3 Způsoby řešení úpadku.....	29
3.3.1 Konkurs	29
3.3.2 Reorganizace	38
3.3.3 Oddlužení	40
3.4 Vztah insolvence a účetnictví.....	50
3.4.1 Časová osa úpadku z pohledu účetnictví	50
3.4.2 Majetková podstata	51
3.4.3 Otevírání a uzavírání účetních knih	55
3.5 Vztah insolvence a daňového řádu.....	56
3.5.1 Pohledávky za majetkovou podstatou a majetek dlužníka.....	57
3.5.2 Účinky insolvenčního řízení na daňové řízení	58
3.5.3 Daňová tvrzení při insolvenčním řízení	58
4 Vlastní práce	60
4.1 Popis subjektu TENNIS Zlín, a.s.	60
4.1.1 Přehled majetku dlužníka – obchodní závod	62
4.1.2 Účtování o zpeněžení majetku dlužníka	63
4.2 Průběh insolvenčního řízení dlužníka TENNIS Zlín, a.s.	69
4.2.1 Specifika účtování v reorganizaci	76
4.3 Popis subjektu ANILO DRINKS s.r.o.	81
4.4 Oddlužení – dlužník Bedřiška Pilná a Miroslav Pilný	83
5 Shrnutí.....	87
5.1 Podnikatelské úpadky.....	87
5.2 Důsledná kontrola a zlepšení finanční gramotnosti obyvatel.....	88
5.3 Úpadek fyzické osoby nepodnikatele.....	88

6 Závěr.....	90
7 Seznam použitých zdrojů	92

Seznam obrázků

Obrázek 1 Insolvenční zákon - právní úprava.....	20
Obrázek 2 Časová osa úpadku z pohledu účetnictví	51
Obrázek 3 Ukázka části dluhopisu	82

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled důležitých vybraných hodnot z účetních výkazů	61
Tabulka 2 Přehled účtování ke dni předcházející úpadek	63
Tabulka 3 Zpeněžení zajištěného majetku dlužníka Tennis Zlín a.s.	67
Tabulka 4 Analytické členění účtů pro potřeby výtěžku zajištěnému věřiteli	68
Tabulka 5 Průběh insolvenčního řízení	70
Tabulka 6 Účtování o odměně insolvenčního správce v konkurzu z pohledu dlužníka	71
Tabulka 7 Odměna insolvenčního správce v reorganizaci - časové rozlišení	71
Tabulka 8 Prodej podniku v konkurzu	73
Tabulka 9 Pohledávka dlužníka jako věřitele v insolvenční	74
Tabulka 10 Pohledávka v cizí měně v insolvenčním řízení	74
Tabulka 11 Model úvěrového financování dlužníka v reorganizaci	75
Tabulka 12 Ukázka účtování Rozvrhu	76
Tabulka 13 Model zúčtování pohledávek při restrukturalizaci	77
Tabulka 14 Model prodeje movitého majetku v reorganizaci	78
Tabulka 15 Model předání movitého majetku zajištěnému věřiteli v reorganizaci	79
Tabulka 16 Model vydání akcií dlužníkem v reorganizaci	79
Tabulka 17 Model účtování běžných úhrad v průběhu moratoria.....	80
Tabulka 18 Zúčtování majetku při neposkytnutí součinnosti dlužníkem.....	83
Tabulka 19 Výplatní páska.....	85
Tabulka 20 Příjmy a výdaje OSVČ	86

Seznam použitých zkratk

InsZ	Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., (zákon o obchodních korporacích)
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
ZOÚ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
ČÚS	České účetní standardy
DPH	Daň z přidané hodnoty
ÚZ	Účetní závěrka
IN	Insolvenční návrh
IS	Insolvenční správce
ISIR	Insolvenční rejstřík
MP	Majetková podstata
ZOR	Zákon č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

1 Úvod

Současnou ekonomickou situací, a to nejen v ČR, ale především v celé Evropě, bylo vyvoláno mnoho otázek nad dosavadním fungováním ekonomik, a to zejména ve vztahu mezi kupní silou obyvatelstva, cenami věcí běžné potřeby, náklady na bydlení a běžný život a způsoby řešení této nevyváženosti v jednotlivých ekonomikách. Bylo poukázáno na to, že dosavadní běžný způsob konzumenta, který si na svůj každodenní život je zvyklý půjčovat a neřešit výši splátek, úroků a dalšího příslušenství, je velmi chybný a má dopady do celé ekonomiky.

V posledních třech letech bylo vládou rozhodnuto regulovat trh s nebankovními půjčkami, a to především s dopadem na regulace výše příslušenství, které je požadováno v souvislosti s poskytnutými spotřebitelskými úvěry. Tato cesta je sice cestou správnou, ale bohužel v podání české politické reprezentace velmi nedotaženou. Příliv insolvenčních řízení nebyl nijak zmírněn, a naopak lze očekávat, že navíc mimo fyzických osob nepodnikatelů se do úpadkové situace bude dostávat stále více právnických osob (podnikatelů), a to především vlivem zdražujících se energií a služeb.

Zpracování celého procesu insolvenčního řízení je regulováno zákonnými předpisy, děje se tak za dohledu soudu, nicméně ta část tohoto procesu, která je jeho nedílnou součástí, a to je účetnictví těchto subjektů v úpadku, je trvale podceněna.

Rovněž implementace směrnic Evropské Unie je v České republice opožděná, když Česká republika již od července 2022 čelí i sankcím za nepřijetí směrnic evropského úpadkového práva a jejího začlenění do českého právního řádu v části oddlužení, které je v rámci Evropské unie zkráceno na tři roky pro podnikatele. Je to vedeno myšlenkou rychlejšího návratu těchto menších podnikatelských subjektů do ekonomiky. Bohužel v rámci příprav implementace došlo k rozšíření tohoto předpisu pro české prostředí i na dlužníky, kteří řeší svůj úpadek oddlužením a jsou nepodnikatelé. Tím byla vyvolána široká diskuse odborné veřejnosti a zapříčiněno, že ani ke dni komplementace této práce není jasné, od kdy a v jakém rozsahu bude novela začleňující evropské předpisy implementována do českého právního řádu.

Současná geopolitická situace vyvolává nejistoty, které budou promítnuty nejen do národních ekonomik, ale i do ekonomik podnikatelských uskupení a hospodaření

jednotlivých občanů země, proto lze očekávat nárůst insolvenčních řízení a prognostické skupiny předpovídají podobnou krizovou situaci, jako byla v letech 2008-2010.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je srovnání dopadů jednotlivých užitých forem řešení úpadku dlužníka do jeho účetnictví a srovnání daňových konsekvencí, které jsou v jednotlivých způsobech řešení úpadku odlišné a navržení možných změn a doporučení v oblasti insolvenčního řízení.

2.2 Metodika

Diplomová práce vychází ze studia odborných publikací a právního rámce možných forem způsobu řešení úpadku dlužníka, a promítne tyto teoretické poznatky do účetnictví na základě setříděných informací a následné metody deskripce. V úvodu práce budou rozebrány možné formy úpadku, tzn. reorganizace, konkurz a oddlužení a jejich právní rámec. Budou vysvětleny pojmy likvidační a nelikvidační formy řešení úpadku se zaměřením na odlišnosti v účtování při jednotlivých způsobech úpadku. V praktické části se aplikují získané teoretické znalosti a pomocí metody analýzy a komparace jsou zhodnoceny účetní a daňové dopady v účetnictví dlužníka u zvolených subjektů, bude zde provedena případová studie s postupem účtování a povinností od úpadku do ukončení insolvenčního řízení, a to v jednotlivých formách řešení úpadku, při čemž bude zaměřeno i na daňové dopady závazků, které nebudou v rámci insolvenčního řízení vypořádány. V závěru práce jsou pomocí metody syntézy a též dotazníkového šetření vyhodnoceny veškeré výstupy a stanovena možná doporučení.

3 Teoretická východiska

3.1 Právní úprava úpadku dlužníka

Právní úprava úpadku dlužníka byla výrazně změněna novým insolvenčním zákonem, který byl přijat v roce 2006 s účinností k 1. 1. 2008. Jedná se o zákon č. 182/2006 Sb. O úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“). Tato právní norma byla přijata v souvislosti s harmonizací evropských směrnic do českého práva, a výrazným způsobem zasáhla do pojetí úpadku dlužníka. Byla zde zavedena celá řada nových pojmů, především byly rozlišeny způsoby řešení dlužníkového úpadku i pro fyzické osoby nepodnikatele.

Dřívější právní úprava, která je v současné době využívána pro stále běžící řízení dle zákona č. 328/1991 Sb. o konkurzu a vyrovnání, neřešila vůbec úpadek fyzické osoby nepodnikatele. Autoři nového insolvenčního zákona byli poučeni ze všech obstrukčních jednání, která se vyskytovala v rámci zákona o konkurzu a vyrovnání a zároveň byly aplikovány principy evropského práva související s insolvenční. Výsledkem byla zavedena nejrozsáhlejší novela úpadkového práva od jeho zanesení do zákona a zároveň první právní norma, která byla v praxi aplikována prostřednictvím elektronicky vedeného spisu na portálu justice.cz. Největším průlomem tedy bylo přijetí řešení úpadku oddlužením pro nepodnikající fyzické a právnické osoby.

Bohužel vývoj judikatury insolvenčního práva nebyl dosud relevantně odražen v novelách, které jsou přijímány a které pouze reagují na „politické zájmy“ určitých skupin. Proto do dnešního dne není v insolvenčním zákonu obsažena řádná terminologie v souvislosti se zavedením a aplikací nového občanského zákoníku.

V rámci Evropské unie byly přijaty nové směrnice, které zejména směřují k tomu, aby podnikatelé, fyzické osoby, byli v co nejkratší době oddluženi a existovala jejich možnost být zpětně zařazen do ekonomického procesu. Znamená to, že je kladen důraz na nelikvidační řešení úpadku dlužníka podnikatele. Česká republika byla povinna do 17. 7. 2021 implementovat tuto směrnici do svého právního řádu, a byla tak navržena novela insolvenčního zákona zkracující dobu oddlužení fyzických osob na 3 roky. Tento návrh

nebyl sněmovnou dosud přijat, proto platí i nadále insolvenční zákon, který neodpovídá aktuálním evropským právním normám. Za to čelí Česká republika již sankcím, ale přesto není dosud jasné ani v jakém rozsahu bude tato novela přijata ani kdy bude účinná. Je to zejména proto, že byl zákonodárci rozšířen okruh osob, u kterých lze provést zkrácení oddlužení na tři roky. Proti takovému záměru, který není nijak vynucen harmonizací s evropským právem, ale jedná se o politické požadavky populistických stran, se strhla vlna kritiky z řad věřitelů, proto ani dva roky poté, co měla být směrnice aplikována, není novela ani přijata Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Další pokus o implementaci byl v létě roku 2022 a ani tato vize nebyla naplněna. Nezbývá než doufat, že další pokus, jež je naplánován na léto 2023 bude již úspěšný.

I v rámci větších korporací je Evropská unie směřována k řešení v rámci tzv. preventivních restrukturalizací, které mají reagovat na hrozící úpadek, na finanční obtíže podnikatelských subjektů včas preventivní formou. Směrnicí o preventivní restrukturalizaci byla spuštěna nová epocha regulační soutěže. Členské státy jsou nuceny zavádět nové zákony zaměřené na to, aby se staly novou destinací pro restrukturalizaci podniků. Avšak ani touto směrnicí nebyla poskytnuta jasná odpověď na některé klíčové otázky jako mezinárodní jurisdikci či rozhodné právo. (Schmidt, 2022)

Směrnicí Evropského parlamentu a Rady EU 2019/1023 ze dne 20. 6. 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice EU 2017/1132 je jasně ukázáno, jakým směrem bude vyvíjen právní rámec úpadku v budoucnosti. Jedná se o jednoznačný směr k sanačním způsobům řešení úpadků dlužníků. (Směrnice EU, 2019)

3.1.1 Historie a vývoj právní úpravy úpadku dlužníka

V rámci historického exkurzu je potřeba si nejprve uvědomit, že insolvenční právo je součástí práva obchodního, a proto jeho kořeny jsou zasazeny až do římského práva. Protože již v tomto právu byly naznačeny způsoby řešení ekonomických kolapsů obchodníků, a to způsobem, který jednoznačně lze srovnat s řešením v rámci insolvence. Rozprodej

veškerého majetku a následné poměrné uspokojování věřitelů obchodníka (úpadce) jako jediné možné řešení při insolvenční, tzn. platební neschopnosti, bylo zaznamenáno již v právu obchodním, které bylo součástí statutárních práv severoitalských měst. První zmínky o řešení úpadců jsou datovány sice až ve 13. století, ale vycházejí již z tradic převzatých ze starých obchodních a právních knih. Určitým vývojovým znamením bylo i zapracování insolvenčního práva do jednotného obecného právního systému.

Původ ukazující na římské právo lze vysledovat také z procesních institutů, kde jsou rovněž vykazovány znaky římského práva, jako například postižení dlužníkovy majetku = universální exekuce „misio in bona“ či souběh věřitelů „consensus creditorium“. S vývojem doby a nástupem rozvoje měst, řemesel a obchodu je spojena nutnost řádně definovat i problémy neúspěšných podnikatelů. Neúspěch, stejně tak jako úspěch, je protkán všemi historickými obdobími, samozřejmě s nárůstem hospodářství, rozvojem měst, řemesel a obchodu byl zvyšován počet neúspěšných řemeslníků či obchodníků a rostla tak potřeba jednoznačně definovat řešení situace těch osob, jež byly postiženy úpadkem.

Prvky samostatné zvláštní úpravy úpadkového procesu jsou poprvé zmíněny v Českých zemích v Obnoveném řízení zemském. Následně v roce 1781 byl vydán Josefínský konkurzní řád, kterýmž již byly přehledně upravovány veškeré situace, jež bylo předvídaný v souvislosti s úpadkem a jeho řešením pro věřitele. V roce 1868 byl přijat konkurzní řád č. 1/1869, který již reagoval na jiné právní řády z kapitalistických ekonomik (srov. Code de Commerce či Pruský konkurzní řád) a jsou zde zavedeny již zcela specifické a speciální instituty pro konkurzní řízení. Tento konkurzní řád upravoval i povinnosti věřitelů vůči úpadcům. (Zoulík, Dvořák, 2013)

V letech 1945 – 1948 docházelo ke znárodnění a k umělému vytváření jakéhosi řízeného hospodářství, kde úpadek neměl své místo. Proto až do roku 1989, tzn. do období „Sametové revoluce“ nebylo v českém právním řádu pro úpadkové právo žádné místo. V socialistickém hospodářství totiž nemohlo k úpadku dojít, neboť tam se vždy plánovalo, plány se plnily a pokud se snad ukázalo, že nějaký provoz nebo podnik není rentabilní, tak došlo k jeho řízené likvidaci, kdy ovšem za veškeré závazky ručil stát, tudíž nemohlo dojít k naplnění skutkové podstaty úpadku. (Smrčka, Plaček a kol., 2016)

Přechodem ke kapitalistickému hospodaření samozřejmě byla vyvolána potřeba úpravy právního rámce úpadku, proto byl v roce 1991 přijat zákon č. 328/1991 Sb. o konkurzu a vyrovnání. Výchozí normou pro tento zákon byla právní úprava z roku 1931, která však již vůbec nekorespondovala s aktuální hospodářskou situací a byla zcela mimo rámec moderního evropského konkurzního práva. Právě odlišností od evropského práva byla vyvolána potřeba nové právní úpravy, která by již harmonizovala české úpadkové právo s právem Evropské unie. Tím byl následně přijat zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Aktuálně je při řešení dlužníkovy úpadku vycházeno z insolvenčního zákona (dále jen „InsZ“), z vyhlášek, které jsou na tento zákon navázány a v dílčích částech jej konkretizují. Pro vymezení účinků úpadku na účetnictví a daňové povinnosti je třeba využít zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, který je speciální normou upravující tyto povinnosti a zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví.

3.1.2 Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení

Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení je stanoven jako historicky první norma, která byla v České republice přijata v souvislosti s harmonizací evropského práva. S rychlostí přijetí tohoto zákona je spojeno i množství jeho novel, které musely být přijímány, neboť byla nutná změna v tomto zákoně související s následně přijímanými a upravovanými zákony, aby byla zachována náležitá reakce na aktuální politické objednávky. Tím je myšlena především novela účinná k 1. 7. 2017, která byla přijata v souvislosti s dodržením programového prohlášení vlády, které se týkalo „protišikanózních“ opatření. Bohužel ani aktuální novely zatím nestačily reagovat na nové pojmosloví přijaté v souvislosti se zavedením nového občanského zákoníku. Rychlost přijetí tohoto zákona je odražena i v jeho struktuře, kdy část zákona věnovaná oddlužení je zcela nelogicky zařazena nakonec této normy, tedy až za úpadek finančních institucí, ač je odkazována na hlavy zákona, které mu předcházejí. Zda se dočkáme komplexnější novely nelze zatím říci, vše zřejmě závisí na složení politické scény v České republice v následujících obdobích.

Insolvenční zákon je rozdělen na 4 základní části, kdy první část má 7 hlav, druhá část má hlavy 5, ve třetí části jsou hlavy pouze 2 a v poslední, čtvrté části zákona jsou hlavy 4. Všechny tyto části insolvenčního zákona budou níže popsány a rozebrány.

Obrázek 1 Insolvenční zákon - právní úprava

Hlava/Část	I. Obecná část	II. Způsoby řešení úpadku	III. Akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení	IV. Společná ustanovení
Hlava I	Základní ustanovení	Konkurs	Akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení	Insolvenční rejstřík
Hlava II	Procesní subjekty	Reorganizace	Dohled	Vztah ke státům EU
Hlava III	Ustanovení o insolvenčním řízení	Zvláštní ustanovení o vyloučení účinků zákona		Formulář
Hlava IV	Projednání úpadku a rozhodnutí o něm	Úpadek finančních institucí		Závěrečná ustanovení
Hlava V	Věřitelé a uplatňování pohledávek	Oddlužení		
Hlava VI	Majetková podstata			
Hlava VII	Neplatnost a neúčinnost právních úkonů			

Zdroj: Vlastní zpracování dle InsZ

V **první Části** jsou vymezeny v **I. Hlavě** především nové pojmy, které tento zákon zavádí a také zásady, na kterých stojí. Zavedení zásad je významnou novinkou a prakticky jde o první právní normu, která do úvodních ustanovení zavádí definici zásad, na kterých zákon stojí. (InsZ)

Jedná se o tyto čtyři zásady:

- **spravedlivost insolvenčního řízení** – celý proces insolvenčního řízení musí být veden tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn. Je zde rovněž kladen důraz na rychlost a hospodárnost řízení a dosažení maximálního uspokojení věřitelů. Zde je vhodné připomenout, že účastníkem řízení je i dlužník, proto ani jeho práva nesmí být nespravedlivě poškozena.
- **Rovné možnosti věřitelů se shodným druhem pohledávky** – věřitelé, kteří mají shodné nebo obdobné postavení musí mít v insolvenčním řízení rovné možnosti.

- **Zachování práv nabytých v dobré víře** – ani insolvenční soud ani insolvenční správce nemůžou omezit práva věřitelů nabytá v dobré víře
- **Povinnost věřitelů zdržet se uspokojení mimo insolvenční řízení.** (KOZÁK, 2019)

Následuje II. Hlava, ve které jsou definovány procesní subjekty a účastníci řízení a vymezeno jejich postavení, úloha, ale také odpovědnost v rámci insolvenčního procesu. Důraz je zde kladen na insolvenční proces, který je směřován jako věřitelský a přináší mnohem vyšší pravomoci věřitelům v rámci insolvenčního řízení. Samostatnou kapitolou jsou popsány druhy insolvenčních správců a jejich odpovědnost.(InsZ)

Samotný proces celého insolvenčního řízení je definován v Hlavě III, kde je jednoznačně vysvětlen způsob doručování, dokazování, rozhodnutí, jednání opravných a jiných prostředků, včetně využití jiných právních norem. (InsZ)

Projednání úpadku a rozhodnutí o něm je začleněno v Hlavě IV., kde je zákonem definováno zahájení insolvenčního řízení, popsány nezbytné náležitosti insolvenčního návrhu, definovány účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Samostatnou kapitolou je moratorium, které na přechodnou dobu, v souvislosti s onemocněním COVID19-SARS doznalo výrazné změny v rámci zákonných opatření, která byla vydána právě v souvislosti s epidemickou situací v ČR (srov. Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2). V této souvislosti byla v rámci ochranných opatření dána dlužníkům nacházejícím se v hrozícím úpadku způsobeném právě až po přijatých opatřeních v souvislosti s onemocněním COVID19-SARS možnost požádat o ochranu před věřiteli insolvenční soud, a to bez jejich nutného souhlasu. (Lex COVID, 2020) Dále v této hlavě je detailně popsán postup insolvenčního soudu při projednání insolvenčního návrhu a rozhodování o něm. Zvláště je vymezeno stanovení způsobu řešení úpadku a incidenční spory. (InsZ)

Věřitelům a uplatňování jejich pohledávek v rámci insolvenčního řízení je věnována celá Hlava V. V této části zákona je vyspecifikován způsob uplatňování nároků věřitelů, tzn. rozlišení uplatnění v rámci přihlášky u insolvenčního soudu na rozdíl od uplatnění proti

osobě s dispozičním oprávněním. Je zde popsán přezkum jednotlivých nároků věřitelů i způsob jejich obrany v případě, že jsou jejich nároky popřeny. (InsZ)

Pojem, rozsah a zjišťování majetkové podstaty je zakotveno v Hlavě VI. Je zde rovněž upraveno upuštění od soupisu, ocenění majetku, vyloučení a vynětí z majetkové podstaty a zejména také nakládání s majetkovou podstatou a její správa. (InsZ)

Neplatnost právních úkonů a neúčinnost právních úkonů dlužníka je vymezena v Hlavě VII. Neúčinnost právních úkonů dlužníka může být jednak bez přiměřeného protiplnění, dále jako zvýhodňující právní úkon a v neposlední řadě i úmyslně zkracující právní úkon. Definice takového jednání dlužníka je obsažena v jednotlivých ustanoveních této hlavy. (InsZ)

Způsoby řešení úpadku jsou popsány v **druhé Části** insolvenčního zákona. Je rozdělena na 5 samostatných hlav, kde jsou definovány způsoby řešení úpadku v jeho jednotlivých formách. Prohlášení konkurzu, jeho účinky, včetně účinků na probíhající jiná řízení je vymezen v Hlavě I této části zákona. Stejně tak jako zpeněžení majetkové podstaty, nakládání s výtěžkem zpeněžení, konečná zpráva a rozvrh. V této části zákona je rovněž vysvětleno, kdy je možné využít ustanovení o tzv. nepatrném konkurzu. Na tuto část zákona je odkazována následně i část věnovaná oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. (InsZ)

Přípustnost reorganizace, rozhodování o reorganizaci jako sanačním způsobu řešení dlužníkového úpadku je řešeno v Hlavě II této části zákona. Detailně jsou zde popsány časové osy celého reorganizačního procesu, reorganizační plán, jeho provádění a skončení reorganizace. (Schönfeld, 2018, InsZ)

O vyloučení účinku zákona a o vymezení ustanovení, které nemají vliv na skutečnosti dané jinými právními normami, je uzpůsobena celá Hlava III. (InsZ)

Zásadně nově pojatou, oproti předchozím právním normám, je IV. Hlava, která je věnována úpadku finančních institucí. Tato část zákona je specifická, zejména pro banky a jiné finanční instituce, avšak pro účely této práce není podstatná. (InsZ)

Poslední hlavou neboli Hlavou V. v této části zákona je oddlužení, kde je nově do úpadkového práva zaváděno řešení úpadku fyzické osoby nepodnikatele. V této kapitole jsou popsány způsoby řešení takového úpadku, povinnosti věřitelů, insolvenčního správce a dlužníka. Rovněž je zde zachycen proces tohoto způsobu řešení dlužníkového úpadku včetně osvobození dlužníka od placení pohledávek. (InsZ)

V **třetí Části** zákona je popsána akreditace pro poskytování služeb v oddlužení. Zde je insolvenčním zákonem jednoznačně upraveno, jaké osoby mohou za dlužníka podat insolvenční návrh s žádostí o jeho řešení oddlužením. Je zde reagováno tak na situace, kdy docházelo opakovaně ke zneužívání těchto osob v rámci poskytování poradenských služeb při podávání insolvenčních návrhů osobami bez vzdělání, které pouze využívaly tíživé situace žadatelů a získávaly tak ve svůj prospěch nemalé částky. Nově je tedy zavedena možnost požádat o akreditaci Ministerstvo spravedlnosti, jsou zde definovány podmínky pro udělení akreditace, povinnosti akreditovaných osob v rámci oddlužení. V této části zákona je rovněž vymezen dohled ministerstva a sankce, které mohou být v souvislosti s porušováním insolvenčního zákona uděleny. (InsZ)

Čtvrtou Část zákona lze nazvat jako technickou část, kde je definován pojem insolvenčního rejstříku v Hlavě I., formuláře v Hlavě III., které jsou v rámci insolvenčního procesu nutné využívat, a rovněž tak vztah ke státům Evropské unie v Hlavě II. Obsahuje také závěrečná ustanovení v Hlavě IV. (Zákon č. 182/2006 Sb., Insolvenční zákon)

3.2 Definice úpadku dlužníka a jeho formy

V § 3 insolvenčního zákona je vymezen úpadek dlužníka, kde jsou nejprve charakterizovány podmínky, za kterých lze hovořit o úpadku dlužníka, a následně je vysvětleno, co je myšleno platební neschopností.

Základním znakem úpadku je tedy existence mnohosti věřitelů, což v praxi znamená, že musí existovat minimálně dva. Nelze ovšem aplikovat metodu rozdělení jedné pohledávky pro dva subjekty a s takto tvrzenou mnohostí se domáhat osvědčení úpadku. Tento postup

samozejmě je možný, ale v časovém rozpětí minimálně 6 měsíců od rozdělení nároku. Je to tak uzpůsobeno zejména proto, aby bylo zamezeno šikanózním insolvenčním návrhům. Peněžité závazky věřitelů musí být více než 30 dní po splatnosti a musí být osvědčeno, že je dlužník není schopen plnit. (KOZÁK, 2019)

Druhý odstavec § 3 InsZ je definován tak, že dlužník není schopen své splatné peněžité závazky plnit. V zásadě jsou možné čtyři důvody, pro které je dána platební neschopnost, a to zastavení podstatné části plateb svých peněžitých závazků, v praxi to znamená, že dlužník například přestal hradit povinné odvody za zaměstnance, nebyl schopen hradit dlužné mzdy, daně ani jiné opakující se platby. Dalším důvodem je, že z účetní závěrky je patrné, že existují závazky, které jsou více jak 3 měsíce po lhůtě splatnosti nebo nebylo možné provést exekuci věřitelem pro jeho splatný a vykonatelný závazek z důvodu nedostatku majetku dlužníka. V neposlední řadě bylo mezi základní důvody platební neschopnosti zařazeno i nesplnění povinnosti předložit seznamy majetku a závazků, a to na základě výzvy soudu. Tento důvod byl zařazen na základě zkušeností z předchozích právních úprav, kde bylo neúměrně prodlužováno soudní řízení obstrukcemi na straně dlužníka. Právě zařazením nepředložení seznamu podle § 104 InsZ bylo zamezeno nepoctivému jednání dlužníka při nedostatečné spolupráci se soudem. (KOZÁK, 2019)

Výše uvedená ustanovení insolvenčního zákona neplatí plošně pro všechny subjekty a je třeba posuzovat vždy individuálně subjekt, jeho podnikatelskou činnost i jeho postavení na trhu a zohlednit vyjmenované subjekty v § 6 InsZ, pro které platí výjimka způsobilosti insolvenčního zákona. Mezi takové subjekty patří zejména stát, Česká národní banka, Všeobecná zdravotní pojišťovna a další státní instituce či politické strany.

Z výše uvedených kritérií je zřejmé, že je rozlišen úpadek jednak ve formě předlužení, ale také ve formě platební neschopnosti. Předlužení je zkoumáno pouze v případě úpadku podnikatelů, a to jak právnických, tak fyzických osob. (InsZ)

V § 3 odst. 3 InsZ je zmíněn institut „mezery krytí“ jako prostředku, kterým lze určit, jestli je podnikatel, který vede účetnictví schopen plnit své splatné peněžité závazky a jestli rozdíl mezi těmito peněžitými závazky a velikostí jeho disponibilních prostředků dle správně

sestaveného výkazu stavu likvidity je menší než jedna desetina výše těchto jeho splatných závazků. Právě aplikace institutu mezery krytí dovoluje umožnit dlužníkům reálnou obranu v případě, že je na ně podán insolvenční návrh, o kterém se domnívají, že je šikanózní. Dle Schönfelda (2021) je mezera krytí řazena mezi ukazatele, které představují ekonomické kritérium platební neschopnosti. Praktické využití tohoto ukazatele se zatím jeví více v rámci určování data skutečného úpadku než jako obranný prvek dlužníků. Problematické rovněž je pro potenciální dlužníky získání osoby, která převezme odpovědnost za výpočet mezery krytí a sestavení navazujících výkazů, kterými jsou výhled vývoje likvidity, výkaz stavu likvidity a výše uváděná mezera krytí. Vzhledem k tomu, že tyto výkazy a výpočty je oprávněn provádět auditor, znalec nebo jiná odborná osoba, která se zabývá poradenstvím v oblastech insolvenční a restrukturalizací (zde definice zpracovatele není konkrétně vysvětlena, což je podle mého názoru na škodu všem procesním subjektům v insolvenční), ale lhůty jsou zde nastaveny velmi krátké, proto existuje důvodná obava zpracovatelů, zda obdrží veškeré podklady v potřebném rozsahu a kvalitě. (Schönfeld, 2021)

Zjednodušený výpočet mezery krytí, vycházející z účetních výkazů dané společnosti, se stanoví jako rozdíl krátkodobých závazků po splatnosti a hotovosti vykázané v rozvaze. (Schönfeld, 2021)

$$M=ZPS-H$$

kde

M = mezera krytí

ZPS = závazky po splatnosti

H = hotovost vykázaná v rozvaze (Schönfeld, 2021)

Pokud výsledek této rovnice je vypočítán kladně, je následně spočítána míra mezery krytí. Ta je vypočtena jako podíl mezery krytí z předchozí rovnice a krátkodobých závazků po splatnosti v procentuálním vyjádření.

$$MMK=M/ZPS*100$$

kde

MMK = míra mezery krytí (Schönfeld, 2021)

Podle Schönfelda (2021) a z jejich analýzy úpadkových podniků, kde byla vypočtena míra mezery krytí již 3 roky před úpadkem, bylo zjištěno, že v drtivé většině byla toleranční hranice 10 % překročena a že podniky byly tedy v problémech daleko dříve než v okamžiku zjištění úpadku a měla být vytvořena opatření k ozdravení podniku.

Další formou úpadku je Předlužení. Tento případ je vždy detekován u dlužníků, kteří jsou právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem. Dlužník je podle insolvenčního zákona předlužený tehdy, má-li více věřitelů a jeho závazky v součtu převyšují hodnotu jeho majetku. Samozřejmě se musí přihlížet při stanovení hodnoty jeho majetku k případné další správě majetku či pokračujícímu provozování podniku, pokud zde existuje důvodný předpoklad, že se bude v provozu či správě majetku podniku pokračovat. (InsZ) Zde je nezbytné mít za postavené najisto, že existuje obchodní závod dlužníka a že jeho provoz je i nadále možný. Významným kritériem pro prokázání této skutečnosti je účetnictví dlužníka jako nástroj, kterým lze dotvrdit schopnost další činnosti obchodního závodu, aniž by docházelo k navyšování závazků u věřitelů z obchodního styku, zaměstnaneckých závazků a souvisejících odvodů za dobu po rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku. (Schönfeld, 2020) Nejedná se zde o klasické posouzení zásady going concern, ale o určení, že hodnota běžícího obchodního závodu bude při zpeněžení vyšší než prodej aktiv jako jednotlivého majetku či celku. (Březinová, 2017)

Samostatným pojmem v insolvenčním zákoně je hrozící úpadek. Pro hrozící úpadek může podat insolvenční návrh pouze dlužník. Je to logické, neboť nikdo jiný, než sám dlužník nemůže mít relevantní informace o hrozícím úpadku. O hrozící úpadek se jedná v případě, pokud se vezmou v potaz veškeré okolnosti a je důvodné předpokládat, že dlužník nebude nadále schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků, to znamená, že dlužník ví, že i když bude vybírat tržby, tak nebude schopen v určitém krátkodobém časovém úseku uhradit splatné závazky svým věřitelům. Tento institut byl v období po ukončení tzv. lockdownu, který postihl Českou republiku v souvislosti s onemocněním části populace COVID19-SARS, velmi hojně využit, neboť subjekty, které neměly dostatečné finanční rezervy, což například v oblasti pohostinství a služeb cestovního ruchu byla většina drobných podnikatelů, nebyly schopny vyrovnat důsledek výpadku tržeb při uzavření jejich provozoven. Část těchto podnikatelů využila i mimořádné moratorium, některým se hrozící

úpadek podařilo překonat, vyjednat s věřiteli prodloužení splatností či odpuštění části dluhu, ale podstatná část podnikatelů v těchto odvětvích již byla nucena v úpadku skončit. (InsZ)

Dle odborného článku německého ekonoma Dörra (2022) vlivem pandemie COVID-19 byly malé a střední podniky v Německu postaveny do zvláštní role, která měla vliv na fiskální politiku při záchraně společností s nedostatkem likvidity z platební neschopnosti. V prvních měsících krize bylo umožněno malým a středním podnikům představujícím páteř německé ekonomiky těžit z rozsáhlých a hlavně nevybíravých opatření podpory. Tím však bylo nastaveno, že byla uměle prodlužována životaschopnost podniků, jež by bez této pomoci nebyly schopni přežít. Zaměřením se na finanční situaci firem před krizí bylo odhaleno, zda a do jaké míry byla platební neschopnost vyvolána politickou reakcí či se s ní podniky potýkaly již před pandemií. Vzhledem k tomu, že opatření německé politiky byla zaměřena na menší firmy, bylo také poukázáno na to, že tato mezera v platební neschopnosti se liší s ohledem na velikost firmy. Z výsledků vyplývá, že touto reakcí na COVID-19 v Německu bylo vyvoláno nahromadění nevyřízených platebních neschopností, které jsou zvláště výrazné u finančně slabých malých firem a má budou mít potenciální dlouhodobé dopady na podnikání a hospodářské oživení ekonomiky v Německu. (Dörr, 2022) Obdobným způsobem se k tomu vyjadřuje Van Calster (2021) ve své odborné publikaci, v níž je vykreslena stejná situace, avšak zde byly též zmíněny dopady Brexitu.

3.2.1 Úpadek podnikajících osob

Podnikatelem může být fyzická nebo právnická osoba, jejíž činnost je definována jako soustavná a směřuje k dosažení zisku. V praxi byl po zavedení insolvenčního zákona řešen úpadek podnikajících osob výhradně konkursem nebo reorganizací, ale postupem času judikatura dospěla k tomu, že ani podnikání by nemělo bránit oddlužení fyzické osoby podnikatele. Byla to poměrně zásadní změna v přístupu, kdy na počátku bylo jasně dáno, že podnikatelské dluhy jsou překážkou pro oddlužení. Následně došlo ke zmírnění tím, že byl vyžadován souhlas věřitele s dluhem z podnikání s tím, aby se dlužník mohl oddlužit, což následně vyústilo k odůvodněnému nesouhlasu takového věřitele. V praxi je nyní očekávána implementace evropské směrnice, která je naopak ještě rozšířena o možnost dlužníka

podnikatele se oddlužit, a dokonce je zde zkrácena doba oddlužení na pouhé tři roky. (Směrnice EU, 2019)

Jak je výše uvedeno, tak nejčastější formou řešení úpadku dlužníka podnikatele je konkurs, ale stále více je kladen důraz na sanační formy řešení úpadku, kterými jsou reorganizace a oddlužení. Pro reorganizaci jsou pevně dány podmínky, které jsou popsány níže v kapitole 3.3.2 Způsoby řešení úpadku.

3.2.2 Úpadek fyzické osoby - oddlužení

Novým institutem, který byl zaveden přijetím insolvenčního zákona, je možnost oddlužení fyzických osob. I tento způsob oddlužení prošel již celou řadou novel a konečně bylo umožněno i oddlužení fyzické osoby podnikatele.

Takový úpadek a jeho řešení je zcela odvislý od rozhodnutí dlužníka. Z tohoto důvodu nelze podat věřitelský insolvenční návrh na fyzickou osobu spotřebitele. Zavedením této možnosti oddlužení není fyzická osoba, která se nachází v úpadku, povinna na sebe insolvenční návrh podat. V souvislosti se zavedením oddlužení a povinností podat návrh na oddlužení na předepsaném formuláři byly zjištěny nekalé praktiky určitých zprostředkovatelů a zpracovatelů. Tomu bylo zcela zamezeno novelou insolvenčního zákona, která zavedla povinnost sepisu osobami, které mají potřebné vzdělání, bylo rozhodnuto i o odměně za tento sepis a určen postup, jak je možné získat akreditaci Ministerstva spravedlnosti pro poskytování služeb spojených s oddlužením. Aktuálně tedy platí, že návrh na oddlužení podle § 390 odst. 1 InsZ, musí být sepsán a podán pouze osobou, k tomu určenou. Buď je to osoba s akreditací od Ministerstva spravedlnosti, nebo to může být notář, soudní exekutor, advokát či insolvenční správce. (KOZÁK, 2019)

Pokud je dlužníkem fyzická osoba, která má právnické nebo ekonomické vzdělání magisterského programu nebo vykonala zkoušku insolvenčního správce, tak může insolvenční návrh spojený s povolením oddlužení podat sama. (§390a InsZ) Ač se to jeví málo pravděpodobné, tak je v praxi poukazováno na to, že takové případy jsou evidovány a nelze paušálně říct, že se oddlužení netýká osob s vysokoškolským vzděláním.

Úpadek fyzické osoby, která žádá o oddlužení, je detekováno prokázáním mnohosti věřitelů, kterou dlužník musí v rámci podaného návrhu doložit listinami. Po poslední novele insolvenčního zákona již není nutné předkládat seznam veškerých svých věřitelů a postačí pouze uvedení minimálně dvou, jejichž pohledávky jsou více než 30 dnů po splatnosti. Dále je povinen předložit seznam svého majetku s uvedením jeho ocenění tak, aby bylo možné posoudit, zda se dlužník nachází v úpadku ve formě předlužení. (srov. §3 zákona č. 182/2006 Sb.)

U úpadku fyzické osoby není vyžádán průnik do oblasti daní a účetnictví, protože po celou dobu insolvenčního řízení je zachováno dispoziční oprávnění dlužníkovi. I v případě, kdy je dlužníkem podnikatel-fyzická osoba, tak není stanovena žádná zvláštní povinnost pro daňové evidence ani pro vedení účetnictví. Tento způsob řešení úpadku je podrobně rozveden v kapitole 3.3.3 této práce.

3.3 Způsoby řešení úpadku

V insolvenčním zákoně jsou rozlišeny tři základní způsoby řešení dlužníkovy úpadku a jako samostatný je pak vymezen způsob řešení úpadku pro finanční instituce.

Jsou rozlišeny tyto tři základní způsoby řešení dlužníkovy úpadku:

- Konkurs
- Reorganizace
- Oddlužení

3.3.1 Konkurs

Konkurs je jedním z častých způsobů řešení úpadku, který spočívá v uspokojení pohledávek věřitelů poměrně. Věřitelé se stanou právoplatným účastníkem insolvenčního řízení poté, kdy je podána přihláška jejich pohledávky do příslušného insolvenčního řízení. Tato přihláška je podávána na zákonem předepsaném formuláři a o jejím zjištění v konkursu je rozhodnuto insolvenčním správcem na přezkumném jednání, jež se bude konat u insolvenčního soudu. Pohledávky věřitelů jsou dokládány listinami, které prokazují jejich pravost. Mezi těmito listinami jsou zásadními, mimo smluvních dokumentů, prvotní účetní doklady jako jsou faktury, potvrzené dodací listy či předávací protokoly. Účetnictví je základním východiskem například v případě věřitelského insolvenčního návrhu, kdy na

předložení potvrzení, že o pohledávce, kterou věřitel uvádí ve svém návrhu je účtováno, závisí rozhodnutí soudu o tom, že se nejedná o bezdůvodný návrh. (KOZÁK, 2019)

V konkursu jsou uspokojovány pohledávky věřitelů z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Pro účetnictví je podstatné, že platí, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají. Nedochozí tedy k jejich dodanění, ale pouze jsou v rámci tvorby opravných položek postupně odepsány.

V konkursním řízení je popsáno několik důležitých časových úseků, ke kterým se vážou určité účinky. „*Účinky prohlášení konkursu nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. Prohlášením konkursu se přerušuje likvidace právnické osoby, končí nucená správa či zaniká předběžné opatření, bylo-li soudem nařízeno.*“ (§ 245 InsZ)

Toto vše má vliv na účetnictví dlužníka, kdy v okamžiku prohlášení konkursu dochází k přechodu dispozičního oprávnění k nakládání s majetkovou podstatou, což je signálem pro to, kdo se stává odpovědnou osobou za vedení účetnictví. Přechodem dispozičního oprávnění dle ust. § 229 InsZ na insolvenčního správce je převedena i povinnost vést účetnictví a zároveň je to okamžik, kdy všechny osoby, které mohly dosud plnit dlužníkovi už tak činit nesmí. Rovněž je třeba, aby byla vyhotovena mezitímní účetní závěrka a řádně předány zůstatky mezi dlužníkem a insolvenčním správcem. Toto se děje v ideálním případě, kdy je účetnictví k dispozici, ale statisticky je vypočítána pravděpodobnost předání účetnictví dlužníkem jako velice nízká. Při psaní této diplomové práce bylo osloveno dotazníkovým šetřením 30 insolvenčních správců z různých krajů České republiky a výsledkem je dáno, že většina oslovených potvrdila, že z posledních 3 konkursů, kde byli ustanoveni jako insolvenční správci, jim bylo předáno účetnictví dlužníkem pouze v 11 případech, tzn. z 90 prohlášených konkursů, byla poskytnuta součinnost dlužníkem řádně pouze v 11 řízeních. (dotazníkové šetření)

Prohlášením konkursu je přerušena likvidace a likvidátor má povinnost sestavit mezitímní účetní závěrku a předat insolvenčnímu správcovi celé účetnictví, aby mohla být provedena jeho

kontrola a detekovány případné neúčinné úkony dlužníka. I v těchto případech, pokud se jedná o likvidace nařízené soudem, tak je téměř 100% absence řádně vedeného účetnictví.

Konec nucené správy a zánik předběžných opatření mají stejné důsledky na vedení účetnictví jako předcházející milníky, znamená to, že musí být sestavena mezitímní účetní závěrka a řádně předáno vedení účetnictví do rukou insolvenčního správce.

Je třeba připomenout, že prohlášením konkursu není ovlivněna dlužníková způsobilost k právním úkonům ani jeho procesní způsobilost. Dle ust. § 246 InsZ prohlášením konkursu je převedeno na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, čímž je předpokládáno, že se musí jednat i s péčí řádného hospodáře a snažit se zajistit veškerý majetek dlužníka, který by bylo následně možno využít k uspokojení jeho věřitelů. Insolvenční správce je povinen *vykonávat zejména akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do majetkové podstaty, rozhoduje se o obchodním tajemství a jiné mlčenlivosti, vystupuje vůči dlužníkovým zaměstnancům jako zaměstnavatel, zajišťuje provoz dlužníkovu podniku* (§ 246 odst. 1 InsZ), pokud takový podnik je reálně uznán jako provozuschopný, kdy je nutno posoudit před rozhodnutím o jeho dalším provozování, zda se generuje zisk či zda se prohlubuje ztráta. K tomu je však nezbytně nutno řádné vedení účetnictví a plnění daňových povinností. Z účetnictví dlužníka je insolvenční správce při přeměně dispozičního oprávnění povinen získat jednak informace k tomu, jaké jsou výnosy provozu obchodního závodu, ale také jaké jsou náklady, a to včetně daňových povinností. Provoz obchodního závodu, za který je zodpovědný insolvenční správce, je schopen vygenerovat takové prostředky, ze kterých budou uhrazeny veškeré náklady, které souvisí s tímto provozem, protože tyto mají postavení přednostních pohledávek a pokud by nebyly hrazeny, tak na insolvenčním správci je pokladena odpovědnost za jejich úhradu věřitelům. Proto musí dojít k důkladné analýze a zpracování rozpočtu tak, aby bylo postaveno na jisto, že nebude provoz obchodního závodu dlužníka ztrátový. (KOZÁK, 2019)

V rámci analýzy musí být postaveno najisto, že bude produkován takový hospodářský výsledek, který bude promítnut do cash-flow dlužníka pozitivně. Je tím myšleno zajištění faktického příjmu finančních prostředků tak, aby průběžně bylo insolvenčním správcem hrazeno na pohledávky vzniklé z provozu obchodního závodu a navíc generována rezerva

na přednostní pohledávky upravené v § 167 – 169 InsZ. Vždy musí být respektováno postavení zajištěných věřitelů na majetku, který je součástí obchodního závodu.

Je nutno posoudit:

Tržby z prodeje zboží

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb

Ostatní tržby

Celkem tržby – tato částka se musí upravit, protože je nutno být obezřetný a předpokládat, že se může stát, že někdo z odběratelů nezaplatí, proto je třeba si vytvořit procento, se kterým budeme počítat jako s nedobytnou pohledávkou a o to očekávaný příjem upravit. Věřitelským výborem je často uložena povinnost inkasovat úhradu před předáním zboží či poskytnutím služby.

Proti tomu má účetní jednotka tyto náklady:

Náklady na prodané zboží

Náklady spojené s vlastní výrobou a službami (nájem, elektřina, plyn, materiál atp.)

Mzdové náklady

Zákonné sociální pojištění (zdravotní, sociální)

Ostatní zákonné pojištění (úrazové)

Daně a poplatky

Jiné provozní náklady

Finanční náklady (poplatky bance, úroky v případě schváleného úvěrového financování)

Náklady celkem

Samostatně je nutno posoudit daňové povinnosti, které jsou zařazeny do přednostních pohledávek, pokud vzniknou za dobu trvání provozu obchodního závodu.

Porovnáním celkových tržeb upravených o očekávané procento obtížně vymahatelných pohledávek (zde to závisí na druhu podnikání, insolvenční správce se musí snažit zajistit, aby měl takových pohledávek minimum, ale je to odvislé nejen od druhu podnikání, ale i od jeho rozsahu) s náklady je zjištěno, zda dosáhneme na to, abychom byli schopni provozovat podnik tak, že je možno uhradit všechny závazky, které z provozu vzniknou. Záměrně zde nejsou uvedeny do nákladů odpisy, protože tím se nám sice sníží daňový základ, ale

nepřinesou nám finance, které by mohli být využity k úhradě vzniklých pohledávek věřitelů v souvislosti s provozem obchodního závodu. Rovněž zde neuvažují daňové povinnosti, protože ty se musí promítnout průběžně (DPH) a daň z příjmů bývá často pokryta ztrátami z minulých let.

Evidování majetku v konkursu a dopady na jejich účtování

Jediným způsobem, jak lze uspokojit přihlášené a zjištěné pohledávky dlužníkových věřitelů je zpeněžením majetkové podstaty. Přihlášení věřitelé jsou povinni uplatnit svá práva a povinnosti pouze dle InsZ.

Věřitelé dlužníka jsou rozděleni do těchto skupin:

- nezajištění
- zajištění majetkem, který náleží do majetkové podstaty dlužníka
- věřitelé s podmíněnými pohledávkami, kteří se stanou řádným věřiteli až po splnění podmínky, na kterou je jejich nárok vázán, kdy platí, že se tak do konce řízení nemusí vůbec stát (například pokud je dlužník ručitelem a obligační dlužník řádně plní)
- věřitelé s podřízenými pohledávkami, které se uspokojují podřízeně podle druhu řízení a typu pohledávky (dle InsZ)

U věřitelů, kteří jsou zařazeni do skupiny nezajištěných věřitelů, je kontrolována výše jejich pohledávek s účty závazků, kdy u dlužníka je účtováno pouze o jistinách a příslušenství není v účetnictví zohledněno, dokud nedojde k jeho úhradě. Proto v případě, že insolvenční správce zpeněží majetek v takové výši, že bude uspokojeno například 100% věřitelů, tak je nezbytné, aby bylo doúčtování provedeno před samotnou výplatou a to na účty skupiny 54x oproti účtům závazků číslo 321 nebo 325. Toto je nejčastější způsob, jakým je zaúčtování provedeno. Nicméně věcně správnější se jeví vytvoření rezerv na toto příslušenství již po přezkumu pohledávek, a to zápisem Má dáti na účet 554 a na stranu dal na účet 474. Tento postup bude uplatněn v případě, kdy účetní jednotka bude provozovat obchodní závod a její účetní závěrka by podléhala auditu a věřitelský výbor rozhodl o jeho provedení i za trvání insolvenčního řízení. Dalším možným řešením je zaúčtování proti vlastnímu kapitálu, tzn.

na má dáti účtu 426 a na Dal na účty závazků 321 nebo 325, tak aby bylo následně možné provést úhradu věřitelům z účtu majetkové podstaty, tedy na stranu má dáti závazkových účtů č. 321 nebo 325 a na stranu dal účtu 221 banka. (MFČR, ČÚS, 2019)

U takto doúčtovaného příslušenství je třeba dořešit jeho daňovou účinnost. Vzhledem k tomu, že se jedná ve většině případů o úroky z prodlení zúčtované ke dni předcházejícímu úpadek, tak je věcně a časově správné je přiřadit k období kam patří, tudíž zde nemají pro snížení daňového základu žádný vliv. Prakticky pouze v krátkých řízení, kde dojde k prohlášení konkursu, zpeněžení majetku a výplatě v jednom účetním období se nám pozitivně mohou projevit do základu daně. (ZoÚ)

U zajištěných věřitelů je třeba evidovat majetek, který tvoří předmět zajištění samostatně podle jejich pořadí. K tomuto majetku se vztahují i určité náklady, které vznikají s jeho správou, ale i s jeho zpeněžením. Insolvenční zákon v § 298 odst. 4 stanoví jejich výši, která je dána procentem z výtěžku zpeněžení, tedy u správy 4% a u zpeněžení 5%. (InsZ) Tyto limity mohou být navýšeny v případě, kdy to odsouhlasí zajištěný věřitel nebo věřitelský orgán, respektive insolvenční soud jako orgán dohledu. Pokud je zajištěných věřitelů na jednom majetku více, tak musí dojít k jejich společnému pokynu. Je tedy vhodné si analyticky rozčlenit náklady na jednotlivé zajištěné majetky tak, aby bylo možné čerpat podklad z účetnictví v případě vydávání výtěžku těmto zajištěným věřitelům. (InsZ)

V případě zpeněžení je majetek vyřazen z evidence a zůstatková cena je zúčtována do nákladů a poníží daňový základ. Pokud se ovšem jedná o majetek, který nebyl zapsán do majetkové podstaty a je to majetek třetí osoby, která jej poskytla jako zajištění ve prospěch dlužníka, proto výnos z tohoto prodeje se stává součástí majetkové podstaty, ale nelze pak proti takovému výnosu postavit do nákladů ničeho mimo předem schválených právních služeb. Při přechodu dispozičního oprávnění je třeba vždy zpracovat mezitímní účetní závěrku a řádně předat majetek, který je ke dni změny v soupisu majetkové podstaty řádně evidován.

Prohlášení konkursu má vliv rovněž na běžící smlouvy, které má dlužník uzavřeny. Způsob, jakým s nimi insolvenční správce naloží, se promítá rovněž do účetnictví dlužníka. Obecně rozeznáváme tyto typy smluv:

- smlouva o vzájemném plnění
- fixní smlouvy
- smlouva o výpůjčce
- nájemní a podnájemní smlouvy
- leasingové smlouvy (InsZ)

Smlouva o vzájemném plnění (§ 253 InsZ) je nejčastější smlouvou, se kterou se v řízení setkáváme. Insolvenční správce má možnost se rozhodnout, pokud tedy smlouva o vzájemném plnění včetně smlouvy o smlouvě budoucí nebyla v době, kdy na něj přešlo dispoziční oprávnění ještě zcela splněna ani dlužníkem ani druhým účastníkem smlouvy, zda ve smlouvě pokračovat či ji odmítnout. Pokud tak však neučiní do 30 dnů od prohlášení konkursu, že pokračovat chce a smlouvu splní, tak je dáno, že plnění odmítl. (InsZ)

V praxi to znamená, že písemně vyrozumí druhou stranu, že plnění odmítá nebo nesdělí, že smlouvu splní. V takovém případě může druhé smluvní straně vzniknout škoda, kterou musí vyčíslit a uplatnit ji u insolvenčního soudu do další 30 dnů přihláškou. O takové škodě není v účetnictví účtováno, protože dlužník měl za to, že dojde ke splnění této smlouvy. Proto je třeba následně vytvořit rezervu na takové plnění, pokud bude insolvenčním správcem uznáno, a to zápisem má dáti na účet 554 a na stranu dal na účet 474. (ČÚS, 2019) V případě, že se insolvenční správce rozhodne smlouvu splnit, což může být pouze v případě, kdy je to výhodné pro majetkovou podstatu, tak se po prohlášení konkursu stávají pohledávky takového věřitele ze smlouvy o vzájemném plnění přednostními pohledávkami a účtuje se o nich jako při běžném provozu obchodního závodu.

Fixní smlouvy jsou upraveny v § 254 InsZ a platí pro případ, kdy se dlužník zavázal, že dodá předmět plnění (službu, zboží, materiál) v přesně určené době nebo v pevně určené lhůtě a tato doba nebo lhůta nastane až po prohlášení konkursu. V takové případě nelze požadovat splnění závazku, ale pouze jen náhradu škody způsobené tím, že dlužník závazek nesplnil a věřitel si jej musí uplatnit přihláškou v zákonné lhůtě, která je dána v § 254 odst. 2, a to 30 dnů od prohlášení konkursu. Na později uplatněné nároky nemůže být brán zřetel.

Proto po uplynutí této lhůty v případě řádného uplatnění nároku na škodu věřitelem musí dojít k zaúčtování nároku vytvořením rezervy a po jejím zjištění v případě dosažení výtěžku, ze kterého bude takový nárok uspokojován, o rozpuštění rezervy proti vlastnímu kapitálu na účtu 426 (ČÚS, 2019).

Výpůjčka (§ 255 InsZ) je v účetnictví zachycená jako majetek, který je umístěn mimo účetní jednotku. Je třeba při sepisu prověřit, zda je takový majetek řádně evidován. Protože insolvenční správce má po prohlášení konkursu právo vyžadovat vrácení takového majetku, a to i v případě, sjednaná doba zapůjčení neuplynula.

Nájemní a podnájemní smlouvy mají v insolvenčním řízení výjimku, která se týká možnosti ukončení nájmu ve zkrácené době. V případě, že insolvenční správce nechce pokračovat v nájemním vztahu, tak může dát výpověď, a to i v případě, že byla sjednána na dobu určitou. Je zde výhodou možnost vypovědět před uplynutím sjednané doby, výpovědní lhůta však nesmí být delší než 3 měsíce. V případě, že dlužník uhradil nájemné předem, a je zaúčtováno na účtech časového rozlišení, tak k rozpuštění dojde podle výsledku vymáhání této částky insolvenčním správcem. Pokud bude uhrazena, tak bude časové rozlišení zúčtováno proti příjmu na banku nebo do pokladny a neovlivní to základ daně. Ale může dojít i k případu, kdy je například dlužník pronajímatelem, nájem je sjednán na dobu určitou a nájemce nesouhlasí s postupem insolvenčního správce, který mu dal výpověď, a to proto, že má za to, že byl nájemce nepřiměřeně dotčen ve svých oprávněných zájmech nebo by tím utrpěl či mohl utrpět značnou škodu. V takovém případě může nájemce do 15 dnů od doručení výpovědi navrhnout insolvenčnímu soudu zrušení výpovědi. Pokud se jedná o pronájem movité věci či nemovitosti a pokud bude zajištěno, že nájemce koupí předmět nájmu při zpeněžení majetkové podstaty za cenu obvyklou, vyhoví insolvenční soud takovému návrhu vždy. Je samozřejmě podstatné, jakým způsobem dojde ke zpeněžení takového majetku, protože musí být dodrženy základní zásady insolvenčního řízení, a to zejména transparentnost zpeněžení a dosažení maximálního výnosu pro věřitele. Pokud by tento postup byl akceptován, tak je třeba připomenout, že pokud je uhrazen nájem předem, tak tento nelze započítávat na kupní cenu, tzn. nájemce je povinen vždy uhradit plnou cenou na účet majetkové podstaty. Zůstatek, který je na účtu časového rozlišení je závazkem, který

nezaniká, ale v insolvenčním řízení se neuspokojuje. Nejčastějším způsobem zúčtování je zrušení časového rozlišení a převod na běžný závazek z obchodního styku. (§ 256 – 258 InsZ)

Leasingové smlouvy jsou upraveny v § 259 InsZ, kde se zákon odkazuje na nájemní smlouvy a smlouvy o vzájemném plnění, protože pro ně platí ustanovení obdobně.

Samostatným okruhem problémů, který v souvislosti s prohlášením konkursu je nutné účetně vyřešit je zúčtování prodejů či nákupů, u kterých je uplatněna **výhrada vlastnictví**.

Výhrada vlastnictví (§ 260 InsZ) je v účetnictví zachycena většinou pouze v podrozvahové evidenci, ale jestliže dlužník koupil věc s výhradou vlastnictví, tak je chybou, pokud takový majetek je bezvýhradně zaevidován do majetku dlužníka. Pokud totiž insolvenční správce nesplní povinnost dle kupní smlouvy a bez zbytečného odkladu (poté, co byl vyzván prodávajícím, ale to se v případě úpadku stává obratem po ustanovení insolvenčního správce) nedoplatí kupní cenu, tak musí být tento majetek vrácen prodávajícímu nebo postupováno podle podmínek uzavřené kupní smlouvy.

Účinky prohlášení konkursu na probíhající řízení jsou definovány v § 263 InsZ a jsou zde vysvětleny podmínky, za kterých dojde k přerušení běžících řízení prohlášením konkursu. V § 266 InsZ jsou vyjmenována řízení, které se nepřerušují, jsou to:

- *trestní řízení,*
- *dědické řízení a řízení o pozůstalosti,*
- *řízení o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela,*
- *řízení o výživném nezletilých dětí bez zřetele k tomu, zda v něm dlužník vystupuje jako osoba oprávněná nebo jako osoba povinná,*
- *řízení ve věcech ochrany osobnosti a ve věcech ochrany názvu a dobré pověsti právnické osoby; to neplatí, je-li dlužník podnikatelem nebo je-li požadováno peněžité plnění,*
- *řízení ve věcech veřejných rejstříků podle zvláštního právního předpisu,*
- *řízení ve věcech kapitálového trhu,*
- *řízení o výkon rozhodnutí nebo exekuce,*
- *řízení, ve kterých je dlužník jediným účastníkem. (KOZÁK, 2019, s. 964)*

Většina těchto řízení se vede nadále proti dlužníku, protože ten prohlášením konkursu neztratil procesní způsobilost, ale v případě, kdy je dlužník tou stranou, která by v případě úspěchu měla z věci prospěch, tak na jeho místo vstupuje insolvenční správce. V případě trestních řízení, pokud je majetek, který je součástí majetkové podstaty zajištěn pro účely trestního řízení, tak je třeba jej účetně vyčlenit, protože pro jeho zpeněžení bude třeba zajistit souhlas státního zástupce nebo soudu, a to podle toho, v jaké fázi se trestní řízení nachází. Posledním účinkem, který je třeba zmínit je účinek prohlášení konkursu na společné jmění manželů. V případě, kdy dlužník je účetní jednotkou a jeho podnikání započalo se souhlasem druhého z manželů, tak je třeba tento majetek po prohlášení konkursu vypořádat, protože dle ust. § 268 InsZ prohlášením konkursu společné jmění zaniklo. Nejčastěji jsou dluhy tak vysoké, že se do soupisu majetkové podstaty zapisuje veškerý majetek dle ust. § 274 InsZ, tzn., že všechny majetek, který je určen k podnikání a je evidován v účetnictví, se bude prodávat v rámci insolvenčního řízení a jeho výtěžek sloužit k uspokojení pohledávek věřitelů dlužníka.

3.3.2 Reorganizace

Reorganizací se rozumí ve většině případů pravidelné postupné uspokojování pohledávek zjištěných věřitelů, přičemž je vždy zachován provoz dlužníkovy obchodního závodu. Uvádím, že se jedná o většinu případů, protože k takovým účelům byla i reorganizace prioritně určena, ale bohužel v posledních letech se vyskytují i reorganizace, jejichž jediným plánem je rozprodej majetku. (KOZÁK, 2019)

Průběh reorganizace by měla doprovázet opatření k ozdravení hospodaření dlužníka, které dlužník navrhne ve svém reorganizačním plánu, který musí být odsouhlasen schůzí věřitelů a posléze insolvenčním soudem. Dozor vykonává věřitelský orgán, který se volí na schůzi věřitelů, a to jak ze zástupců věřitelů zajištěných, tak i nezajištěných. (Schönfeld, 2018)

Jak již bylo výše uvedeno, reorganizací lze řešit pouze úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který je podnikatelem a reorganizace se týká jeho obchodního závodu. Reorganizace není přípustná u právnických osob, které jsou v likvidaci, u obchodníků s cennými papíry a u osob oprávněných k obchodování na komoditních burzách podle zvláštního právního předpisu. (Schönfeld, 2018)

Účetnictví v rámci tohoto způsobu řešení nemá žádné výjimky, pokračuje se dále v evidenci jako před úpadkem, pokud ovšem nedojde k omezení dispozičních oprávnění dlužníkovi. V takovém případě je nutné sestavit mezitímní účetní závěrku ke dni předcházejícímu vydání předběžného opatření, které takové omezení nařizuje, uzavřít účetní knihy a nově je otevřít pro insolvenčního správce, který přebírá odpovědnost za vedení účetnictví omezením dispozic dlužníkovi. (DŘ) Mohlo by se zdát, že v případě, kdy dlužník ze své iniciativy reorganizaci chce, tak se musí dbát především na poctivost jeho záměru, tak předběžné opatření, kterým se omezí jeho dispozice, není časté nebo není na místě, ale to je mylná představa, protože naopak někteří dlužníci, kteří chtějí přesvědčit své věřitele, aby s tímto způsobem řešení dlužníkovra úpadku dali souhlas, toto omezení je jimi samo navrhováno.

Reorganizaci lze provést zejména prostřednictvím následujících opatření definovaných v insolvenčním zákoně takto:

- restrukturalizací pohledávek věřitelů, spočívající v prominutí části dluhů dlužníka včetně jejich příslušenství nebo v odkladu jejich splatnosti,
- prodejem majetkové podstaty (zde může jít o prodej celkové majetkové podstaty nebo její části, reorganizační plán může být realizován i prodejem dlužníkovra podniku, ale toto nebývá časté řešení, protože jeho výnos je shodný jako v konkursu)
- vydáním části dlužníkovra aktiv věřitelům nebo převodem těchto aktiv na nově založenou právnickou osobu, ve které mají věřitelé majetkovou účast
- fúzí dlužníka-právnické osoby s jinou osobou nebo převodem jeho jmění na společníka se zachováním nebo změnou práv třetích osob. Tento způsob je možné využít jen v případě, že to není v rozporu s pravidly hospodářské soutěže.
- emisí akcií nebo jiných cenných papírů dlužníkem nebo novou právnickou osobou, která je vytvořena v rámci restrukturalizace vytvořením nové právnické osoby nebo v rámci fúze
- zajištěním financování provozu dlužníkovra podniku nebo jeho části (zde je účtováno speciálně o takovém úvěrovém financování, které je v rámci takto předloženého reorganizačního plánu přijato v intencích podmínek stanovených § 41 InsZ).

- změnou zakladatelského dokumentu nebo stanov anebo jiných dokumentů upravujících vnitřní poměry dlužníka. (KOZÁK, 2019)

V poslední době je zvláštní důraz kladen na „Preventivní restrukturalizace“. Jedná se o princip, podle kterého by měly být včasné detekovány již existující i budoucí problémy podnikajících osob a zejména by měly být činěny kroky k uzdravení upadajících společností. Bohužel v Českém právním řádu stále nejsou podchyceny k tomuto příslušné mechanismy. (Schönfeld, 2021)

Dle Schmidta (2022) byla Směrnicí o preventivní restrukturalizaci spuštěna nová éra regulační soutěže. Z jeho podrobné analýzy bylo vyzorováno, že členské státy zavádějí nové zákony zaměřené na to, aby se staly novou destinací pro restrukturalizaci podniků. Stále však nebyla poskytnuta jasná odpověď na některé klíčové otázky, a to například na mezinárodní jurisdikci, uznávání zápočtů mezi členskými státy či problémy spojené s rozhodným právem. (Schmidt, 2022)

V dubnu 2019 byl francouzským zákonodárcem přijat nový zákon, tzv. „Pacte Law“, jehož cílem bylo mimo jiné transpozice evropské směrnice o preventivní restrukturalizaci. Ačkoli ve francouzském režimu již existuje pět nástrojů preventivní restrukturalizace, provedení směrnice bude mít dopad na současnou praxi restrukturalizace, protože bude potřeba, aby byla vyvážena úloha a zapojení soudních orgánů v řízeních o preventivní restrukturalizaci, vedle vyvážení zapojení a ochrany věřitelů. (Ghio, 2021)

3.3.3 Oddlužení

Dalším způsobem řešení dlužníkovy úpadku je oddlužení. Jedná se o sanační způsob, který je svou podstatou přiblížen reorganizaci, a proto některá ustanovení zákona jsou založena na stejném principu. Insolvenční návrh s žádostí o oddlužení může podat pouze dlužník sám. Jiná osoba jej podat nemůže. Je časté, že insolvenční řízení může být zahájeno i na návrh věřitele, ale dlužníkovi musí být poskytnuta lhůta 30 dnů v případě, že u něho může být aplikováno řešení jeho úpadku oddlužením. Absence poskytnutí takové lhůty je sankcionována zrušením rozhodnutí o zjištění úpadku v rámci využití řádných opravných prostředků.

Dlužník může navrhnout soudu, že se chce oddlužit pouze v případě, že se jedná o:

„a) právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání, nebo

b) fyzickou osobu.

U fyzické osoby dříve platilo omezení, že nemůže mít dluhy z podnikání. Pak bylo judikováno, že tyto dluhy nebrání oddlužení, pokud s tím věřitele pohledávky z podnikání souhlasí. Až v poslední novele bylo v § 389 InsZ jasně zakotveno za jakých podmínek může jít do oddlužení fyzická osoba podnikatel.

Platí, že oddlužení je možné, pokud

a) s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde; platí, že věřitel souhlasí, pokud nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto své stanovisko odůvodní, nebo

b) jde o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d), anebo

c) jde o pohledávku zajištěného věřitele“ (§ 389 zákona č. 182/2006 Sb.)

Úpravou § 389 InsZ bylo postaveno na jisto, že pokud věřitel nejpozději spolu s přihláškou výslovně neuvede, že nesouhlasí s oddlužením a zejména tento svůj názor řádně neodůvodní, tak se již nemůže domáhat toho, aby oddlužení nebylo schváleno. Velmi častým důvodem průtahů při povolení oddlužení bylo právě jednání věřitelů, kteří měli například osobní spor s dlužníkem a brojili proti jeho oddlužení, aniž by k tomu měli relevantní důvody. Zejména mezi manželi, kteří se rozvedli nebo rozvodem procházejí, nastávaly skutečnosti, kdy bylo možné blokovat soudní řízení o povolení oddlužení několik měsíců stále novými podáními, kterými se soud musel zabývat, čímž se celý proces neúměrně prodlužoval. (InsZ)

Návrh na povolení oddlužení musí dlužník podat spolu s insolvenčním návrhem. Jak je výše uvedeno, tak podat jej může jen dlužník, neznamená to však, že by v případě, že na dlužníka podá insolvenční návrh věřitel již neměl dlužník šanci se oddlužit. Naopak, pokud se jedná o osobu, u které je oddlužení přípustné, tak pokud podá insolvenční návrh jiná osoba, tak soud dlužníka poučí o možnosti se oddlužení a určí mu lhůtu 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu, který na něj byl podán, ve které může návrh na oddlužení podat.

Jak je již uvedeno v insolvenčním zákoně, tak návrh na podání oddlužení může podat pouze určený okruh osob, kterým za to náleží odměna, která je určena v zákoně, a její maximální výše činí 4 000 Kč bez daně z přidané hodnoty u jednotlivého dlužníka a v případě společného oddlužení manželů 6 000 Kč bez daně z přidané hodnoty. (§ 390a InsZ) V této odměně jsou zahrnuty i veškeré náklady, které byly sepisovatelem vynaloženy v souvislosti se sepisem a podáním návrhů. Žádné další platby, a to ani za konzultace či jednání s dlužníkem si sepisovatel již nesmí účtovat. Tato odměna je s ohledem na odpovědnost, která je na sepisovatele kladena poměrně nízká. Nejvíce sepisovatelů je z řad advokátů a ani zjednodušení formuláře, které přinesla jejich poslední změna, kde se již nevyžaduje seznam závazků, neznamena, že je takový návrh vyhotoven za 2 hodiny. Je třeba, aby byly shromážděny podklady, vše dlužníkovi vysvětleno, aby byl poučen a srozuměn se vším, co jej v oddlužení čeká a následně je potřeba sepsat insolvenční návrh. Sepisovatelem nemůže být soudní exekutor, který vedl proti dlužníkovi nebo proti jeho manželce exekuční řízení.

Zákonodárce výši odměny chtěl zřejmě zamezit dřívějším praktikám, kdy dlužníci za sepis platili částky 15 000 Kč a větší, bohužel si však neuvědomil rozsah poskytnutí poradenství a především odpovědnosti, která je na sepisovatele kladena.

Odměna sepisovatele je přednostním nárokem, který je uplatňován v insolvenčním řízení jako pohledávka za majetkovou podstatou, jež se uspokojuje v průběhu insolvenčního řízení. V rámci zamezení „obchodování s oddlužením“ je v zákoně přímo zakázáno jakékoliv zprostředkování či obstarávání sepisu.

„Nikdo není oprávněn sám nebo prostřednictvím jiného za úplatu nebo jiné zvýhodnění obstarat, zprostředkovat nebo nabídnout obstarání či zprostředkování sepisu a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390 odst. 1 nebo další činnosti s tím nezbytně spojené.“ (§ 390a zákona č. 182/2006 Sb.)

V insolvenčním návrhu spojeným s návrhem na povolení oddlužení musí být jednoznačně určeno, zda osoba sepisující a podávající návrh bude dlužníka zastupovat i v průběhu celého insolvenčního řízení.

Návrh na povolení oddlužení musí vedle obecných náležitostí podání obsahovat:

- *označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat,*
- *údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 12 měsících – zde je třeba vycházet z aktuálních příjmů a vytvořit predikci na následujících 12 měsících.*
- *údaje o příjmech dlužníka za posledních 12 měsíců – dlužník přikládá i insolvenčnímu návrhu potvrzení o zdanitelných příjmech, které mu vydá jeho zaměstnavatel v případě, že je osobou samostatně výdělečně činnou, tak předkládá poslední daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob.*
- *návrh způsobu oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší. S ohledem na to, že je po poslední novele způsobem splátkový kalendář se zpeněžením majetkové podstaty, tak se toto jeví již nadbytečným. (§ 391 InsZ)*

Dlužník je rovněž oprávněn v rámci podání insolvenčního návrhu požádat insolvenční soud o stanovení nižších než zákonem určených měsíčních splátek. V takovém případě je povinen v návrhu na povolení oddlužení uvést také výši navrhovaných měsíčních splátek nebo způsob jejich určení a vysvětlit důvody pro snížení splátek a důvody, které vedly k jeho úpadku. Je to proto, aby byly veškeré okolnosti této žádosti veřejně známé, a i věřitelé se mohli k návrhu dlužníka relevantně vyjádřit. Nejčastějším důvodem je nemoc dlužníka nebo jeho rodinných příslušníků, které vyživuje nebo vysoké náklady spojené s bydlením početnějších rodin. O návrhu na určení nižších splátek je rozhodováno v rámci schválení oddlužení. Věřitelům je dána možnost uplatnění námitek, o kterých je rozhodováno insolvenčním soudem po vyjádření insolvenčního správce a dlužníka. V případě nejasností může být rozhodnuto o nařízení ústního jednání. (InsZ)

V návrhu dlužníka může být uvedeno i sdělení, že má za to, že mu nemůže být zpeněžen byt či dům, neboť se jedná o tzv. chráněné obydlí. O tomto institutu bylo rozhodováno v rámci poslední novely insolvenčního zákona jako o nástroji ochrany dlužníků a jejich rodin. K výpočtu hodnoty chráněného obydlí je zpracována Vyhláška o ceně, která pro insolvenčního správce vypočtena znalcem v oboru oceňování nemovitostí. Tento institut není použit v případě, kdy nemovitost byla zajištěna věřitelům dlužníka. (InsZ)

K návrhu na povolení oddlužení musí dlužník připojit:

a) seznam majetku, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil,

b) listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za posledních 12 měsíců,

c) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než míra uspokojení podle § 412a odst. 1 písm. b) nebo c),

d) čestné prohlášení, že byl při sepisu insolvenčního návrhu poučen o svých povinnostech v insolvenčním řízení, že v oddlužení bude řádně platit pohledávky svých věřitelů, že vynaloží veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k jejich plnému uspokojení, že bude plnit všechny povinnosti vyplývající z tohoto zákona a z rozhodnutí o schválení oddlužení a že bude přiznávat veškeré své příjmy v plné výši. “ (§ 392 zákona č. 182/2006 Sb.)

Návrh na povolení oddlužení je dlužník oprávněn i vzít zpět, dokud insolvenční soud nerozhodne o schválení oddlužení, poté to již možno není. Dlužníci nejprve mají velký zájem se oddlužit, ale po pár měsících, když je zjištěn rozsah srážek, tak jejich nadšení opadá a rádi by byli opět vráceni do šedé ekonomické zóny. Takový postup již není možný a měl by za následek nepoctivý záměr dlužníka se oddlužit, který by vyústil v sankci zákazu podání nového návrhu až na 10 let. Rovněž platí, že pokud dlužník vzal návrh na povolení oddlužení zpět, tak jej nemůže podat znovu. (Smolík, 2016)

Dále bylo novelou zavedeno společné oddlužení manželů. Povinnost podat společný návrh není zavedena, je to na posouzení navrhovatelů. Společný návrh mohou podat pouze manželé. Taková možnost neplatí pro bývalé manžele, i když dluhy, které mají u svých věřitelů, jsou společné. Pokud nastane situace, že po podání společného návrhu manželů dojde k jejich rozvodu, tak pro účely insolvenčního řízení nezaniká jejich společné jmění do doby ukončení řízení. Další výjimka tohoto způsobu oddlužení je zakotvení vzniku nového společného jmění manželů ke dni povolení oddlužení, kdy do majetkové podstaty je zapsán veškerý majetek, který tvoří společné jmění manželů a rovněž tak majetek ve výlučném vlastnictví jednotlivých manželů. Tento majetek je následně využit k uspokojení zjištěných pohledávek věřitelů dlužníků. Rozsah majetku je dán v prohlášení o majetku, které oba manželé podepisují a přikládají k insolvenčnímu návrhu. Pokud jsou dlužníci v průběhu

řízení rozvedeni, tak to na jejich společné oddlužení nemá vliv, protože dle ust. § 394 InsZ mají po dobu trvání insolvenčního řízení postavení nerozlučných společníků a jsou považováni za jednoho dlužníka. (Smolík, 2016)

Pokud návrh podává jen jeden z manželů, tak není vyžadován souhlas druhého z nich. Je samozřejmě častější případ, že si podávají manželé společný návrh na oddlužení, ale jsou i případy, kdy druhý z manželů skutečně nevěděl o tom, že manžel společně jmění významně zadlužil, protože jím byly použity prostředky získané z půjček a úvěrů k vlastním potřebám. V takovém případě je vhodnější postup podat pro manžela, který byl takto uveden v omyl do společného oddlužení nejít. Není totiž obligačním dlužníkem, proto se může z uspokojení nezaviněných dluhů vyvinut. Insolvenční soud rozhoduje o návrhu dlužníka na povolení oddlužení samostatným usnesením, kde dlužníkovi oddlužení povolí, ustanoví osobu insolvenčního správce a stanoví věřitelům lhůtu k podávání přihlášek. (KOZÁK, 2019)

Oddlužení lze provést dvěma způsoby, a to:

- zpeněžením majetkové podstaty nebo
- plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (InsZ)

Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně jako při zpeněžování majetku v konkursním řízení, jedná se totiž o stejný mechanismus, protože dochází k prodeji majetku, který je určen v usnesení o schválení oddlužení, proto jsou zde využita ustanovení o zpeněžení, která jsou v zákoně specifikována pro konkurs. Specifické podmínky platí pro věřitele zajištěné, kteří se uspokojují výhradně ze zpeněžení majetku, který tvoří jejich zajištění. (InsZ)

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník povinen vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty a dále po dobu trvání oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky nebo částku určenou soudem v případě, že byly schváleny splátky v nižší výši, než určuje zákon. (InsZ)

Novinkou, která byla zavedena při poslední rozsáhlé novele je možnost uložit dlužníkovi na návrh insolvenčního správce za účelem předcházení budoucímu úpadku povinnost využít v rozsahu nejvýše 100 hodin služby odborného sociálního poradenství poskytované registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. Toto poradenství dlužník nemusí hradit, je pro něho bezplatné, poskytují jej organizace z neziskového sektoru a cílem je naučit dlužníka hospodařit s prostředky, které si vydělá.

Pokud je řešením dlužníkovy úpadku oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty tak je dlužník, kterému bylo schváleno oddlužení na základě jeho příjmů z podnikání, povinen platit nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku, která je určena soudem postupem zakotveným v § 398 InsZ. Protože výchozím podkladem pro určení výše splátek je účetnictví dlužníka nebo jeho daňová evidence, tak je zde kladen důraz na řádné zpracování těchto podkladů. Je zde dán princip záloh a doplatku, kdy zálohy vychází z předpokladu příjmů a doplatek je vypočten ze skutečně podaného daňového přiznání k dani z příjmu fyzických osob.

Dlužník podnikatel podle rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty platí měsíčně nezajištěným věřitelům „zálohovou splátku“. Ač je označena v zákoně jako zálohová, tak je to splátka nevratná a minimální. Výpočet vychází z posledního podaného daňového přiznání k dani z příjmu fyzických osob, kdy se vypočte jedna dvanáctina zjištěného zisku dlužníka za poslední zdaňovací období, která tvoří základ pro výpočet srážky pro oddlužení. V případě, kdy dlužníkem ještě daňové přiznání nebylo podáno, protože nepodnikal celé zdaňovací období, tak se vypočte poměrně základ pro povinnost splátek propočtem dosaženého zisku děleno počet měsíců podnikání a násobeno dvanácti.

Je důležité znovu připomenout, že tato zálohová splátka je nevratná, tzn., pokud byly dlužníkem dosaženy v následujícím období nižší příjmy, tak se mu samozřejmě nic nevrací. Pokud ovšem jeho příjmy z podaného daňového tvrzení jsou vyšší, tak se přepočtou a dlužník je spolu s podaným daňovým přiznáním k dani z příjmů povinen věřitelům doplatit rozdíl. (Smolík, 2016)

Samozřejmě, že může nastat situace, kdy nelze u dlužníka určit splátku postupem podle přepočtu z podaného daňového přiznání k dani z příjmu. V takové případě se musí stanovit postupem určeným v insolvenčním zákoně pro tento případ, kdy se vychází z částky odpovídající měsíční průměrné mzdě v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku.(InsZ)

Dlužníku je soudem určena povinnost předkládat insolvenčnímu správci podrobný přehled o příjmech a výdajích. Tato povinnost je dána v usnesení o schválení oddlužení nebo samostatným usnesení o splnění povinnosti dlužníka. Obvykle je insolvenčním soudem uložena povinnost předložení účetnictví či daňové evidence a přiznání k dani z příjmů ve lhůtě maximálně 30 dnů po skončení lhůty pro podávání daňového přiznání. Soudem je vyžadováno i předkládání insolvenčnímu správci výpisů z účtů, popřípadě dalších listin osvědčujících jeho příjmy a výdaje tak, aby byly splněny podmínky pro výkon dohledu nad dlužníkem. Z předložených dokladů vypočte insolvenční správce splátku, která je insolvenčním zákonem označena jako „referenční srážka“. Výpočet je omezen shodně jako při výpočtu přednostních splátek při výkonu rozhodnutí, je vycházeno z jedné dvanáctiny zjištěného zisku dlužníka za zdaňovací období. V případě, kdy má dlužník souběh dvou a více příjmů, tak je postup srážek určen insolvenčním soudem v usnesení o schválení oddlužení, kde soud stanoví konkrétním plátcům jejich povinnosti vůči majetkové podstatě. (KOZÁK, 2019)

O tom, zda se oddlužení schvaluje, rozhodne insolvenční soud v samostatném rozhodnutí. Může se stát, že insolvenční soud oddlužení neschválí, a to v případě, že v průběhu insolvenčního řízení vyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení. Jedná se tak zejména o skutečnosti, které dokládají nepoctivý záměr dlužníka se oddlužit. (KOZÁK, 2019)

Jestliže je prokázáno, že dlužníkem byl sledován nepoctivý záměr, tak je takovému dlužníku ztížena cesta k novému oddlužení. Na nepoctivý záměr lze usuzovat zejména tehdy, je-li zjištěno, že dlužníkem byly přijaty nové závazky po zahájení insolvenčního řízení nebo že dlužníkem byl zatajen majetek před jeho věřiteli nebo pohledávky věřitelů vznikly v důsledku trestní činnosti dlužníka, za kterou byl odsouzen.

Jestliže insolvenční soud oddlužení neschválí, rozhodne současně o způsobu řešení dlužníkovu úpadku konkursem pouze tehdy, jestliže:

„a) návrh na povolení oddlužení nebyl podán společně s insolvenčním návrhem a insolvenční soud nezjistí, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující,

b) návrh na povolení oddlužení byl podán společně s insolvenčním návrhem a insolvenční soud nezjistí, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, nebo

c) návrh na povolení oddlužení byl podán společně s insolvenčním návrhem a insolvenční soud zjistí, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, a dlužník na jednání s insolvenčním správcem podle § 410 odst. 2 požádal, aby byl způsobem řešení jeho úpadku konkurs, a zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, stanovil-li mu soud povinnost k její úhradě podle § 108 odst. 2 a 3.“ (§ 396 zákona č. 182/2006 Sb)

Insolvenčním soudem jsou určeny dlužníkům povinnosti, které jsou jednotlivými senáty specifikovány v usnesení o schválení oddlužení. Jsou zde určeny povinnosti vztahující se k dokládání příjmů, snaze dlužníka dosahovat, co nejvyšších příjmů, tak jak je možno požadovat s ohledem na věk dlužníka, jeho zdravotní stav a vzdělání. Samostatně jsou určeny povinnosti k vydávání mimořádných příjmů (výhry, dary, dědictví), zatajeného majetku a neúčinných úkonů. Dlužníkovi jsou uloženy rovněž informační povinnosti – oznamování změn adresy bydliště, zaměstnavatele, počtu vyživovaných osob a přijetí nového závazku. (§ 412 InsZ)

Dlužníkovi se dostane rovněž poučení o následcích jeho právního jednání, kterým je porušena oznamovací a informační povinnost v rámci oddlužení.

Po dobu trvání účinků schválení je insolvenčním správcem vykonáván dohled nad činností dlužníka, zejména prověřuje, zda nejsou dlužníkem zamlčené nějaké příjmy, či zda je skutečně projevena snaha si opatřit příjem adekvátní svému zdravotnímu stavu a vzdělání a

jsou dodržovány lhůty pro informační povinnosti dané insolvenčním soudem. Insolvenční správce průběžně informuje soud a věřitele o své činnosti v pravidelných zprávách. Frekvenci těchto zpráv určí soud v usnesení o schválení oddlužení. (InsZ)

Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je splněno, jestliže:

„a) dlužník splatil nezajištěným věřitelům jejich pohledávky v plné výši,

b) dlužník v době 3 let od schválení oddlužení splatil nezajištěným věřitelům alespoň 60 % jejich pohledávek,

c) po dobu 5 let od schválení oddlužení nebylo dlužníku oddlužení zrušeno a dlužník neporušil svou povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů; má se za to, že tuto povinnost neporušil, jestliže v této době splatil nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek.“ (§ 412a zákona č. 182/2006 Sb.)

Insolvenční soud vezme splnění oddlužení na vědomí poté, co mu insolvenční správce doručí zprávu o splnění oddlužení.

Insolvenční soud může po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty rozhodnout o přerušení průběhu oddlužení až na 1 rok. Učiní tak z důležitých důvodů na návrh dlužníka nebo insolvenčního správce. Tato možnost byla do zákona doplněna při poslední novele a očekávalo se, že nebude využita tak často. Bohužel epidemiologická situace způsobená onemocněním COVID 19 – SARS zasáhla do mnoha odvětví, zejména služeb, která se zcela nebo z podstatné části uzavřela a dlužníků právě tento institut pomohl v tom, že nemuselo být jejich oddlužení ukončeno. Je třeba vědět, že doba, po níž byl přerušen průběh oddlužení, se nezapočítává do doby oddlužení, která je stanovena podle § 412a odst. 1, tzn. 60 měsíců nebo tři roky. (§ 412b InsZ)

Podstatným rozdílem mezi oddlužením a konkursem je to, že dlužník je na konci řízení zbaven povinnosti hradit zbývající dluhy, pokud byly tedy dlužníkem řádně plněny podmínky schváleného oddlužení. O tom, zda a v jaké míře byly splněny dlužníkovy povinnosti v průběhu řízení, rozhoduje insolvenční správce. Jím je dohlíženo nad činností

dlužníka a v případě, kdy se vyskytnou pochybnosti o řádném plnění oddlužení, je insolvenční správce povinen požádat soud, aby v rámci dohledové činnosti byl předvolán dlužník k jednání, kde musí být veškeré pochybnosti rozptýleny. V závěru řízení je to opět insolvenční soud, který je oprávněn rozhodnout o osvobození dlužníka od povinnosti hradit zbývající neuhrazenou část. Novela insolvenčního zákona se již nepředpokládá žádost dlužníka o osvobození, je to tom rozhodnuto v rámci usnesení, kterým se bere na vědomí splnění oddlužení. Insolvenčním soudem je pak dlužník osvobozen nejen od zbývajících přihlášených dluhů, ale i od nároků, ke kterým se ze zákona nepřihlíží, ale i od těch pohledávek, které měly být věřiteli přihlášeny, ale nestalo se tak a je lhostejno, že taková pohledávka byla již před zahájením insolvenčního řízení vykonatelná. (InsZ)

Pokud dlužníkovi vznikly nové závazky po úpadku, které nedokázal splnit nebo nemá dohodu o jejich způsobu splácení, tak na ně se osvobození nevztahuje. Vydáním usnesení, kterým soud vezme na vědomí splnění oddlužení, osvobodí dlužníka od zbývajících splátek a zprostí insolvenčního správce funkce, je oddlužení ukončeno. (§ 414 zákona č. 182/2006 Sb.) Účetnictví má v tomto řešení úpadku pouze vedlejší roli, protože zde dispozice vždy zůstává dlužníkovi, pro kterého prakticky nedochází k žádným změnám. Je však podkladem pro rozhodování, zda bude oddlužení schváleno a zda bude dlužník v konečné fázi řízení osvobozen.

3.4 Vztah insolvence a účetnictví

V této kapitole bude rozebrán zejména vztah insolvenčního řízení a účetnictví z pohledu časového i věcného při přechodu dispozičního oprávnění k nakládání s majetkovou podstatou, bude zde popsáno, co se rozumí pod pojmem majetková podstata, z čeho se skládá a kdy se otevírají a uzavírají účetní knihy.

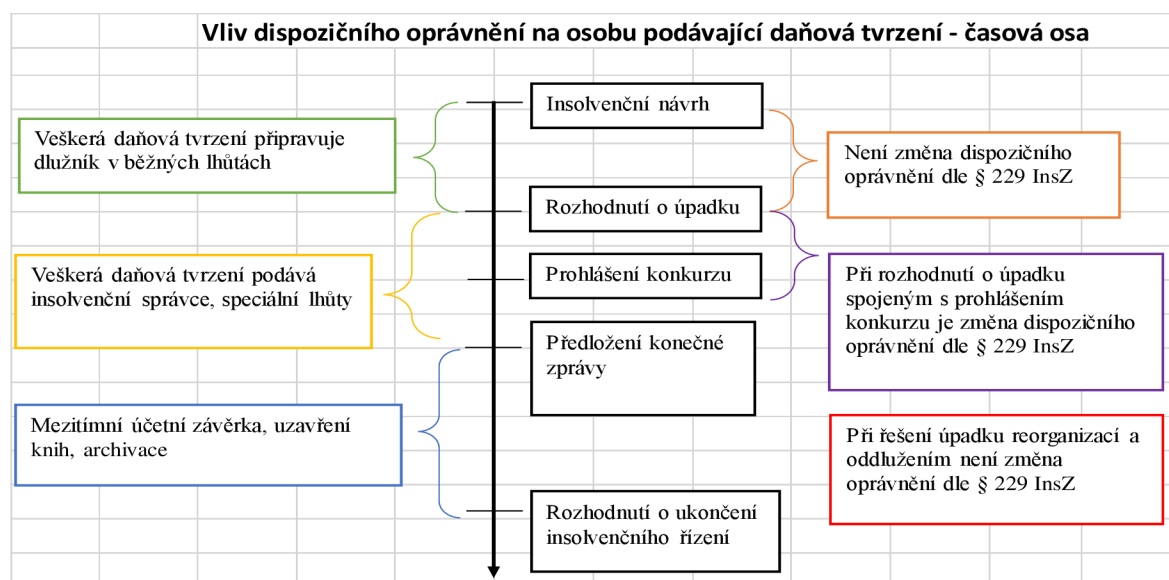
3.4.1 Časová osa úpadku z pohledu účetnictví

Stanovení časové osy celého insolvenčního řízení, především pak označení přechodu dispozičního oprávnění k nakládání s majetkovou podstatou, je zásadní pro termíny podávání daňových tvrzení a sestavování účetních závěrek za dobu trvání úpadku. Základním mezníkem pro určení, kdo je osobou, která vede účetnictví a podává daňová

tvrzení, je dispoziční oprávnění v nakládání s majetkovou podstatou. Toto oprávnění je ukotveno v InsZ v § 229. Pokud dojde ke změně formy řešení dlužníkovu úpadku, tak je nutno podat ke všem daním, ke kterým je dlužník registrován daňová přiznání. Zákonodárcem je opomenuto vyřešení přechodu dispozičních oprávnění mezi dvěma insolvenčními správci, a to jak při odvolání insolvenčního správce schůzí věřitelů postupem dle § 29 InsZ, tak i v případě kdy insolvenční správce požádá o odvolání sám nebo je zproštěn insolvenčním soudem pro porušení povinností nebo mu zanikne oprávnění k výkonu funkce.

Obrázek 2 Časová osa úpadku z pohledu účetnictví

Zdroj: Vlastní zpracování dle § 229 InsZ

3.4.2 Majetková podstata

Co se rozumí pod pojmem „**majetková podstata**“? Majetková podstata a její sepsání insolvenčním správcem je důležitou součástí insolvenčního řízení. Definice a obsah majetkové podstaty je ukotven v § 206 InsZ, kde se uvádí, že majetkovou podstatu tvoří zejména peněžní prostředky, nemovitosti či jiné movité věci, podnik, jako celek, akcie či obchodní podíly, ale i dlužníková mzda či jiné jeho pohledávky, mimo jiné i vkladní knížky.

Majetková podstata není tvořena pouze výše vyjmenovaným majetkem, ale do soupisu majetkové podstaty je třeba pojmout i příslušenství, přírůstky, plody a užitky, které náleží k majetku, jež je do soupisu zapsán.

Insolvenční správce je povinen sepsat soupis majetkové podstaty a tento zveřejnit na portálu justice.cz v sekci Insolvenční rejstřík. Teprve zveřejněním tohoto soupisu vzniká okamžik, ke kterému se váží účinky při disponování s tímto majetkem. Insolvenční správce sepisuje soupis majetkové podstaty bez ohledu na způsob řešení dlužníkovy úpadku. Tento soupis je průběžně doplňován tak, jak insolvenční správce zjišťuje a zajišťuje majetkovou podstatu. Insolvenčním zákonem je dána povinnost součinnosti, a to jak pro dlužníka a osoby za něj jednající, tak pro třetí osoby. Insolvenčním soudem může být insolvenčnímu správci uložena povinnost postupovat při sepisu majetkové podstaty dle pokynů insolvenčního soudu, které se mohou podle jednotlivých senátů lišit a správci jsou takové pokyny uloženy v rámci výzvy soudu ke splnění povinnosti. Majetek dlužníka může být umístěn nejen v sídle či bydlišti dlužníka, ale i v jeho provozovnách nebo může být například zapůjčen třetím osobám. Všechny tyto osoby jsou povinny insolvenčnímu správci poskytnout součinnost, a to ve většině případů zcela zdarma. Pokud je dlužníkem subjekt v likvidaci, tak mimo statutární orgán má povinnost poskytnout součinnosti i likvidátor dlužníka. (InsZ)

V případě, že dlužník součinnost neposkytne, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitelského výboru, předvolat dlužníka nebo osoby jednající za dlužníka k prohlášení o majetku.

Prohlášení o majetku musí vždy obsahovat tyto informace:

- plátce mzdy dlužníka nebo jiného jeho příjmu postižitelného srážkami ze mzdy a výši této pohledávky,
- banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva, u kterých má dlužník účty, výši pohledávek a čísla účtů,
- dlužníky, u nichž má dlužník jiné peněžité pohledávky, důvod a výši těchto pohledávek,
- osoby, vůči nimž má dlužník jiná majetková práva nebo majetkové hodnoty, jejich důvod a hodnotu,

- movité věci dlužníka nebo spoluvlastnický podíl na nich, a kde, popřípadě u koho se nacházejí; totéž platí o vkladních knížkách, vkladních listech a jiných formách vkladů, akciích, směnkách, šecích nebo jiných listinných cenných papírech anebo o jiných listinách, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva, jakož i o zaknihovaných a imobilizovaných cenných papírech dlužníka,
- nemovitosti dlužníka nebo spoluvlastnický podíl na nich,
- podnik dlužníka a jeho části, a kde se nachází,
- další práva a jiné majetkové hodnoty, mají-li penězi ocenitelnou hodnotu. (§ 180, DŘ, 280/2009 Sb., InsZ)

Insolvenční správce je povinen při soupisu majetkové podstaty vycházet rovněž z účetnictví dlužníka, pokud jej má k dispozici. Není pravidlem, že zjištěný majetek přesně kopíruje stav účetnictví, a to z následujících důvodů:

- o odepsaném majetku nejsou v účetnictví již záznamy
- dlužník neeviduje drobný hmotný investiční majetek, a přesto jej užívá
- dlužník neodepisuje řádným způsobem
- dlužník nevytváří řádně a včas opravné položky
- dlužníková evidence majetku neodpovídá skutečnosti (Vyhláška 311/2007 Sb.)

Insolvenčním správcem jsou vyžádány v rámci poskytnutí součinnosti dle § 210 InsZ účetní sestavy a rovněž exporty dat, nejlépe ve formátu MS Excel, které je možno aplikovat k provedení komparace fyzické inventury provedené insolvenčním správcem, se stavem účetním. Pro výkon funkce insolvenčního správce je nutno, aby účetní závěrka, jež je sestavována ke dni předcházející úpadku, v co největší míře odpovídala skutečným zjištěním. Proto je insolvenčním správcem vyžadováno, aby byly dlužníkem v této účetní závěrce vytvořeny opravné položky v takovém rozsahu, který odpovídá zákonné úpravě jejich tvorby a aby v rámci vyúčtování rozdílu zjištěných při fyzické inventuře majetku byly proučtovány i případné pohledávky za osobami, které rozdíly způsobily. (Vyhláška 311/2007 Sb.)

Je nutno konstatovat, že z komentářové literatury je dáno, že počet úpadků, kde je insolvenčnímu správci odevzdáno účetnictví v řádném stavu je minimální.

Součástí soupisu musí být i ocenění majetku provedené insolvenčním správcem. Správce při ocenění vychází:

- z údajů z účetnictví dlužníka
- z aktuálních cen na trhu
- ze znaleckého posudku. (Vyhláška 311/2007 Sb.)

Znalecký posudek je vyžadován vždy, pokud se jedná o ocenění majetku, u kterého je uplatněno právo na uspokojení přihlášené pohledávky ze zajištění. Například existuje-li nemovitost, která je v majetku dlužníka zajištěna ve prospěch financující banky, tak musí být provedeno ocenění soudním znalcem. Je to i proto, že nezřídka bývá zajištěných věřitelů více, proto se oceněním soudním znalcem předchází rozporům mezi jednotlivými zajištěnými věřiteli. Ocenění znalcem je insolvenčním zákonem vyžadováno rovněž v případě, kdy se prodává majetková podstata jednou smlouvou.

Insolvenční správce zadá ocenění soudním znalcem vždy, když o to požádá věřitelský výbor. Zde platí, že si věřitelský výbor rovněž musí zajistit finanční krytí takového ocenění, které není ze zákona povinné.

Z údajů v účetnictví dlužníka si přebírá insolvenční správce nejčastěji hodnoty majetku, který se znalcem neoceňoval, jako jsou zůstatky na bankovních účtech, v pokladně, stavy pohledávek za odběrateli a ostatních pohledávek.

V případě obtížně ocenitelného majetku, kdy lze předpokládat, že náklady na zpracování znaleckého ocenění by mohly být vyšší než výtěžek, který bude dosažen zpeněžením takového majetku, může insolvenční správce požádat insolvenční soud o upuštění ocenění takového majetku soudním znalcem.

Účetní závěrku ke dni předcházejícímu úpadku sestavuje dlužník, daňová tvrzení v případě, že došlo k přechodu dispozičního oprávnění, jsou podávána již insolvenčním správcem.

V případě, že je dlužník plátcem daně z přidané hodnoty, tak je insolvenční správce povinen správně vyhodnotit i okamžik, ke kterému je případně registraci k této dani zrušena. Musí

vždy dbát na to, aby nebyla neúměrně zatížena majetková podstata tím, že by v případě zrušení registrace k dani z přidané hodnoty byl nucen zdanit zůstatkovou cenu movitého majetku a zásob, což může být velmi vysoká částka, neboť dlužníci častokrát mají na skladech uvedenou hodnotu zboží, která neodpovídá aktuálním tržním cenám. V takovém případě je vhodnější registraci k dani z přidané hodnoty ponechat a následně odvést daň z přidané hodnoty ze skutečné výše dosažené tržní ceny.

3.4.3 Otevírání a uzavírání účetních knih

V následující kapitole jsou popsány momenty, kdy jsou otevřeny a uzavřeny účetní knihy. Je zde vycházeno ze zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví. Insolvenční správce je povinen dbát, aby tyto okamžiky byly dodrženy, zejména v případech, kdy jsou dispoziční oprávnění převedena na něj a kdy je na něj převelena odpovědnost za dodržování veškerých povinností spojených s účetnictvím a podáváním daňových tvrzení. Jak již bylo zmíněno, ve většině případů nejsou insolvenčnímu správci poskytnuty všechny informace, potažmo mu nebyly předány podklady z účetnictví dlužníkem, potom je insolvenční správce nucen spolupracovat se státními orgány a vyžádat si opisy případných daňových tvrzení součinností se státními institucemi.

„§ 17 zákona o účetnictví

(1) Není-li dále stanoveno jinak, účetní jednotky otevírají účetní knihy

a) ke dni vzniku povinnosti vést účetnictví,

b) k prvnímu dni účetního období,

c) ke dni vstupu do likvidace,

d) ke dni následujícímu po dni zpracování návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku nebo ke dni následujícímu po dni zpracování zprávy o naložení s majetkem podle zvláštních právních předpisů,

e) ke dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku nebo ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurs,

f) ke dni následujícímu po dni, kterým nastanou účinky zrušení konkursu,

- g) ke dni, kterým nastanou účinky schválení reorganizačního plánu,*
  - h) ke dni následujícimu po dni, kterým nastanou účinky splnění reorganizačního plánu,*
  - i) ke dni následujícimu po dni, kterým nastanou účinky splnění plánu oddlužení, nebo*
  - j) ke dni, který pro sestavení zahajovací rozvahy stanoví zvláštní právní předpis.*
- (2) Není-li dále stanoveno jinak, účetní jednotky uzavírají účetní knihy*
- a) ke dni zániku povinnosti vést účetnictví,*
  - b) k poslednímu dni účetního období,*
  - c) ke dni předcházejícímu dni vstupu do likvidace,*
  - d) ke dni zrušení bez likvidace s výjimkou přeměn,*
  - e) ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku nebo ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurs,*
  - f) ke dni, kterým nastanou účinky zrušení konkursu,*
  - g) ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky schválení reorganizačního plánu,*
  - h) ke dni, kterým nastanou účinky splnění reorganizačního plánu,*
  - i) ke dni, kterým nastanou účinky splnění plánu oddlužení, nebo*
  - j) ke dni, ke kterému stanoví povinnost uzavřít účetní knihy nebo sestavit účetní závěrku zvláštní právní předpis.“ (§ 17 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví)*

Účetní knihy jsou otevírány a uzavírány v souladu s přechody dispozičních oprávnění. Zde je zákonodárcem aplikován insolvenční zákon v perfektní formě.

3.5 Vztah insolvence a daňového řádu

V této kapitole bude zaměřeno na daňové povinnosti a daňové dopady na dlužníka v insolvenčním řízení. Vztah k insolvenčnímu řízení je upraven daňovým řádem v paragrafech 242 až 244.

3.5.1 Pohledávky za majetkovou podstatou a majetek dlužníka

Definování pohledávek, které se v insolvenčním řízení posuzují jako přednostní a jejich průnik do daňového řádu je hned v úvodu specifikován v § 242 InsZ Pohledávky za majetkovou podstatou a majetek dlužníka. Vyjasnění vzájemného vztahu bylo před účinností insolvenčního zákona a novelou daňového řádu velmi nejasné, kdy se vycházelo především z vyšší moci správce daně a správci konkursní podstaty vždy byli neúspěšní, protože v rámci skupin pohledávek v dřívějším konkursním řízení byly zařazeny pohledávky správce daně vždy do té výsadnější skupiny. Velmi často se stávalo, že na běžné věřitele nezbylo ničeho a veškeré zpeněžení bylo zkonsumováno veřejnoprávními pohledávkami. Zásadní změna byla přinesena až insolvenčním zákonem, kde byl jasně časově ohraničen vznik jednotlivých typů pohledávek. (Hásová, 2019)

Pouze takové daňové pohledávky, které vznikly z plnění daňových povinností osobou s dispozičním oprávněním v době **ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku** do ukončení insolvenčního řízení, jsou pohledávky za majetkovou podstatou. Pouze takové pohledávky si může finanční úřad také vzájemně převádět a započítávat (pokud není způsobem řešení dlužníkovy úpadku reorganizace). Vratitelný přeplatek je tedy považován za majetek daňového subjektu. (Hásová, 2019)

Pokud vratitelný přeplatek vznikne na základě daňových povinností, které vznikly nejpozději dnem **předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku**, tak se použije pouze na úhradu splatných daňových pohledávek (ale pouze těch, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou), a to nejpozději do jejich přezkoumání. Je tedy třeba, aby převod mezi přeplatkem a nedoplatky byl zúčtován do doby, než dojde k přezkoumání přihlášky správce daně insolvenčním správcem.

Pokud vznikne přeplatek v době ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, tak se použije pouze na úhradu splatných pohledávek za majetkovou podstatou, které vznikly na základě podání osob s dispozičním oprávněním.

Povaha pohledávky za majetkovou podstatou je popsána v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 8. 2016, Senátní značka NSČR 89/2014 (Hásová, 2019)

3.5.2 Účinky insolvenčního řízení na daňové řízení

Po zahájení insolvenčního řízení je možno daňové řízení zahájit a v celém daňovém řízení pokračovat. Je to proto, že se jedná o kontrolu výběru daní, na které nemůže mít insolvenční řízení žádný vliv s výjimkou daňové exekuce, kterou sice lze nařídit, ale fakticky ji nelze provést, protože veškerý majetek je sepsán do soupisu majetkové podstaty a zpeněžuje se podle zákona tak, jak stanoví insolvenční zákon. Ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku nevzniká také k daňové pohledávce, která není pohledávkou za majetkovou podstatou, úrok z prodlení.

Jednou zvláštností, na kterou je třeba upozornit je, že ukončením přezkumného jednání nebo schválením zprávy o přezkumu soudem nabývá nepravomocné rozhodnutí v nalézacím řízení týkajícím se pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou, právní moci. A není k tomu třeba vydávat speciální rozhodnutí. Pokud insolvenčním správcem nebo dlužníkem (pokud má takové právo) je úspěšně popřena pohledávka správce daně, tak ten je následně po pravomocném rozhodnutí povinen výsledek incidenčního sporu zohlednit v evidenci správce daní. Toto ustanovení je v daňovém řádu explicitně uvedeno především proto, aby po úspěšném ukončení například reorganizace nedocházelo k vymáhacím excesům ze strany správce daně.

3.5.3 Daňová tvrzení při insolvenčním řízení

V dikci § 244 daňového řádu jsou stanoveny povinnosti daňového subjektu – dlužníka v rámci daňového řízení. V případě běžícího insolvenčního řízení je daňový subjekt povinen podat nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku řádné daňové tvrzení k dani z příjmů za část zdaňovacího období, která uplynula do dne předcházejícího účinnosti tohoto rozhodnutí a za kterou dosud nebylo podáno; tuto lhůtu nelze prodloužit. Tuto povinnost nemá insolvenční správce, na kterého přešlo oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, v případě, kdy mu dlužník neposkytuje řádnou součinnost a on zjistí nedostatečnost podkladů, pro kterou nelze zajistit splnění této povinnosti. Tuto skutečnost je povinen ve stejné lhůtě tzn. do 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku sdělit správci daně. Učiní se tak prostým oznámením, není k tomu vytvořen žádný formulář, ani toto sdělení nepodléhá poplatkové povinnosti. Pokud insolvenčního správce vyzván správcem daně, tak je mu povinen poskytnout maximální součinnost při stanovení daně pomocí

pomůcek. V takovém případě nemá povinnost správce daně zasílat dlužníkovi výzvu a je oprávněn daň přímo vyměřit. Tato třicetidenní lhůta je dána proto, aby správce daně stačil přihlásit své pohledávky do insolvenčního řízení, kdy má lhůtu dvou měsíců.

Obecně platí, že lhůty, ve kterých je daňový subjekt povinen podat daňové tvrzení v průběhu insolvenčního řízení, zůstávají zachovány. Výjimkou je daň z přidané hodnoty, kde se čtvrtletní plátcí stávají měsíčními, a to, aniž by dosáhli zákonného obratu.

Ke dni předložení konečné zprávy je daňový subjekt povinen zpracovat řádné daňové tvrzení za uplynulou část zdaňovacího období, za kterou nebylo dosud podáno, a tvrzenou daň zahrnout do příslušného dokumentu. Jedná se o povinnost ke všem daním, ke kterým je dlužník dosud registrován. Taková daňová tvrzení se podávají ve lhůtě do 15 dnů ode dne zpracování konečné zprávy. Insolvenční správce, který postupuje řádně, se snaží už v počátku řízení minimalizovat počet registrací k jednotlivým daním, tedy pokud je to možné, tak registrace k jednotlivým daním ruší.

4 Vlastní práce

4.1 Popis subjektu TENNIS Zlín, a.s.

V této části práce bude popsána a představena společnost TENNIS Zlín a.s., která je určena pro názornou ukázkou, jak se může návrh na reorganizaci proměnit v konkurs a také jak se účtují vybrané případy v účetnictví insolvenčního správce.

Společnost TENNIS Zlín, a.s. je obchodní společností, která se od svého vzniku zabývala speciálními stavbami sportovišť, jejich vybavením a prováděním bytových a občanských staveb. Dalšími živnostmi, kterými dlužník disponoval, jsou:

- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- projektová činnost v investiční výstavbě
- silniční motorová doprava
- hostinská činnost
- provozování tělovýchovných zařízení
- reklamní činnost
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona
- projektová činnost ve výstavbě
- provádění staveb, jejich změn a odstraňování
- silniční motorová doprava - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně, - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny, - nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně, - nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny

Specializací společnosti byly stavby se zaměřením na sportovní plochy. Firma byla založena v roce 1993 a v poměrně v krátké době, v horizontu 5 let, si vydobyla velmi dobré postavení na trhu v České a Slovenské republice. Společnost expandovala, založila si dceřiné společnosti v zahraničí a postupně rostl nejen její obrat, ale i počet zaměstnanců. Aktiva společnosti v roce 2011 dosahovala 102 771 tis. Kč v čisté hodnotě, vlastní kapitál činil 30 039 tis. Kč a měl stále stoupající tendenci.

Na obratu však bylo znát, že roky 2009 a 2010, kdy evropskou ekonomiku zasáhla krize, znamenaly úspory v investicích, proto došlo již v tomto roce k poměrně významného poklesu obratu, a to z 162 098 tis. Kč na 129 640 tis. Kč. Při tomto obratu však společnost nereagovala na pokles snížením nákladů, proto je z účetní závěrky patrné, že například mzdové náklady byl ve srovnatelné výši, tzn. 25 mil. Kč. Již v roce 2011 jsou ze závěrky patrné závazky po splatnosti.

Tabulka 1 Přehled důležitých vybraných hodnot z účetních výkazů

Položka k 31. 12. 2011	Výše v tis. Kč	Komentář
Základní kapitál	5 000	zapsán v OR
Vlastní kapitál	30 039	zatím má rostoucí tendenci
Cizí zdroje	72 168	nárůst o 20 mil. Kč oproti 2010
Stát - daňové závazky	2 869	nárůst o 170% oproti 2010, patrná tendence využití stálých pasiv k financování provozu
Bankovní úvěry	14 000	bez navýšení
Závazky z obchodních styků	44 807	razantní nárůst, financování provozu věřitelskými úvěry
Výkony	129 640	pokles o 33 mil. Kč oproti 2010
Osobní náklady	25 097	shodné s 2010 i při poklesu obratu
Změna stavu rezerv a opravných položek	5 580	snížení nákladů, zrušení opravných položek k plánovaným opravám nehmotného majetku

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazu Rozvahy k 31.12.2011 dlužníka Tennis Zlín a.s. (Příloha)

Jak je již výše uvedeno, tak společnost se dostala do úpadku z důvodu nedostatečně rychlé reakce na aktuální ekonomickou situaci, a především řada chybných manažerských rozhodnutí zapříčinila, že již nebylo možné udržet obchodní závod v chodu. Dlužník se pokoušel nejprve navrhnout reorganizační plán a požádal věřitele o podporu, ale následkem reakce odběratelů, kteří nadále nechtěli obchodovat se subjektem, který je v insolvenčním řízení, muselo dojít k přeměně reorganizace v konkurs. V tomto řízení opakovaně docházelo ke změně dispozičních oprávnění, proto bylo nutné sestavit mezitímní účetní závěrky ke dni předcházející usnesení, kterým se mění reorganizace v konkurs.

4.1.1 Přehled majetku dlužníka – obchodní závod

Do soupisu majetkové podstaty dlužníka byl pojat nejprve celý obchodní závod, protože se předpokládalo, že úpadek bude řešen reorganizací. V takovém případě je sepsána pouze jediná položka, a to je obchodní závod dlužníka, který se následně rozštěpí na jednotlivé součásti tohoto obchodního závodu, tedy na nemovitosti, movité věci, pohledávky, finanční prostředky, cenné papíry, nehmotný majetek a další zpeněžitelné položky.

Majetek sepsaný v tomto řízení byl rozčleněn do 12 příloh:

1. Dlouhodobý majetek – pozemky a stavby Malenovice
2. Dlouhodobý majetek – movité věci
3. Soupis drobného hmotného majetku
4. Soupis dlouhodobého nehmotného majetku
5. Soupis ochranných známek, průmyslových vzorů a patentů
6. Soupis registrovaných domén
7. Soupis automobilů
8. Soupis majetkových účastí
9. Soupis krátkodobého finančního majetku
10. Soupis zásob na skladě
11. Soupis pohledávek z obchodního styku
12. Soupis ostatních pohledávek.

Dlužník v rámci předání účetní závěrky sestavené ke dni předcházející den zjištění úpadku zúčtuje ještě položky inventarizačních rozdílů, aby stav v účetnictví odpovídal přesně stavu, který plyne z inventury, která byla provedena již za součinnosti insolvenčního správce. V případě tohoto dlužníka se toto zúčtování týkalo přílohy soupisu majetkové podstaty číslo 10, kde jsou zahrnuty zásoby.

Inventarizační rozdíly se účtují do období, kdy se ověřuje stav majetku, což je v případě insolvenčního řízení období předcházející usnesení o zjištění úpadku. Běžnými inventarizačními rozdíly jsou manko a přebytek. Pokud se jedná o přebytek majetku, tak se k němu chováme jako k nově nalezenému majetku, tento majetek se nahlásí insolvenčnímu správci, aby jej mohl zapsat do soupisu majetkové podstaty, a zavede se v reprodukční

pořizovací ceně do majetku dlužníka. Co se týká manka, tak je třeba odlišit manko od přirozených úbytků majetku, ke kterým dochází například vlivem povětrnostních podmínek (vysychání) a skutečným mankem, kdy došlo ke ztrátě majetku, respektive se odpovědným osobám nedaří předložit doklad o tom, jak bylo s určitým majetkem naloženo. Manko vzniká tehdy, jestliže skutečný stav majetku je nižší než vykazovaný účetní stav-manko tedy znamená, že zásoby chybí. Zde je třeba rovněž rozhodnout o tom, zda toto manko bude nějaké osobě předepsáno k úhradě, to znamená, že se musí určit, zda některá osoba má uzavřenu dohodu o hmotné odpovědnosti za tento konkrétní majetek. Pak by byla zúčtována pohledávka za touto osobou jako náhrada škody na ušlém majetku. (ZoÚ)

Tabulka 2 Přehled účtování ke dni předcházející úpadek

Účetní případ	Má dáti	Dal	Výše v tis. Kč
zúčtování inventarizačních rozdílů polotovaru vlastní výroby	548/2	122	80
zúčtování inventarizačních rozdílů zboží	548/2	132	30
zjištěné manko materiálu na skladě	549	112	100
DPH u manka materiálu na skladě	549	343	21
vyřazení odepsaného nedohledaného majetku	082	022	150
přebytek majetku-nalezena 1 fréza	022	082	45

Zdroj: vlastní zpracování dle ČÚS a poskytnutých dat od dlužníka

4.1.2 Účtování o zpeněžení majetku dlužníka

1. Dlouhodobý majetek – pozemky a stavby Malenovice

Do soupisu je zapsán nemovitý majetek v katastrálním území Malenovice u Zlína, kde je následně označeno číslo parcely nebo budovy, výměra v m², datum pořízení a vstupní cena tohoto majetku. Tato pořizovací cena není pro účely insolvenčního řízení nijak limitující ani závazná, protože slouží výhradě pro účetní účely. Dále musí být u majetku označeno, zda je zajištěn či nikoliv. V případě tohoto dlužníka je zajištění následující:

Zajištěný věřitel: Komerční banka, a.s. část pohledávek postoupena na nabyvatele: JANISO s.r.o., IČ: 46967087, Na příkopě 969/33, Praha 1, Staré Město se sídlem Brno, Příkop 843/4, Zábřovice, PSČ: 602 00, včetně souvisejícího zajištění - zástavního práva k nemovitostem:

Zástavní právo smluvní

- smlouva o poskytnutí bankovní záruky do výše 200 000 Kč, platnost záruční listiny 7. 2. 2017

- smlouva o poskytnutí bankovní záruky do výše 250 000 Kč, platnost záruční listiny 30. 9. 2014
- smlouva o poskytnutí bankovní záruky do výše 127 569 Kč, platnost záruční listiny 5. 10. 2015
- smlouva o poskytnutí bankovní záruky do výše 244 709 Kč, platnost záruční listiny 30. 9. 2013
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 40 588 USD, platnost akreditivu 1. 1. 2013
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 6 992 EUR, platnost akreditivu 13. 10. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 39 360 USD, platnost akreditivu 27. 11. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 9 013 EUR, platnost akreditivu 8. 10. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 17 578 USD, platnost akreditivu 22. 12. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 63 857 EUR, platnost akreditivu 28. 1. 2013
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 39 331 USD, platnost akreditivu 6. 1. 2013
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 22 576 EUR, platnost akreditivu 3. 12. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 80 957 USD, platnost akreditivu 2. 11. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 17 910 EUR, platnost akreditivu 8. 10. 2012
- smlouva o poskytnutí dokumentárního akreditivu do výše 59 187 EUR, platnost akreditivu 5. 11. 2012
- pohledávky z úvěrů do celkové výše 15 000 000 Kč, vzniklé do 31. 12. 2016
- pohledávky ze smluv o poskytnutí bankovní záruky do celkové výše 10 000 000 Kč, vzniklé do 31. 12. 2021

- pohledávky ze smluv o otevření akreditivu do celkové výše 25 000 000 Kč, vzniklé do 31. 12. 2016

- pohledávky na vrácení bezdůvodného obohacení do celkové výše 55 000 000 Kč, vzniklé do 30. 6. 2022

- pohledávky na náhradu škody a smluvní pokuty do celkové výše 5 000 000 Kč, vzniklé do 30. 6. 2022

Předmětem zástavy jsou položky č. 1 – 6. Smlouva o zřízení zástavního práva podle obč.z. ze dne 06. 09. 2012. Právní účinky vkladu práva ke dni 07. 09. 2012. (ISIR, 2023)

Ze soupisu majetkové podstaty a z dostupných informací z katastru nemovitostí je tedy zjevné, že veškerý nemovitý majetek je zajištěn. Výtěžek z jeho zpeněžení bude následně vydán tomuto věřiteli, a to poté, co s tím vysloví souhlas insolvenční soud jako orgán dohledu nad insolvenčním řízením. Zajištěný věřitel rozhodl o tom, že prodej se uskuteční dražbou. Protože nebylo k dispozici řádně vedené účetnictví, které dlužník sice měl zájem předat, ale vzhledem k tomu, že účetní program, ve kterém bylo vedené, nebyl několik let upgradován, tak zejména majetek byl evidován tak, že výše účetních a daňových zůstatkových cen majetku neodpovídala řádnému vedení účetnictví. Insolvenční správce byl nucen postupovat tak, že otevřel účetní knihy a navedl majetek tak, aby bylo možné následně zůstatkovou cenu použít pro řádný daňově účinný náklad.

Účtování v případě, kdy není k dispozici účetnictví nebo vykazuje takové nedostatky, že není možné navázat na stavy tam zjištěné, je třeba započít tím, že si insolvenční správce zajistí doklady o pořízení majetku a tyto podklady jsou zaúčtovány spolu s otevřením účetních knih na účty majetku na má dáti oproti účtu 701. V první části níže přehledné Tabulky 3 je zobrazeno zavedení majetku do účetnictví dlužníka, následováno zaúčtováním zpeněžení.

Veřejná dražba je brána jako nejčastější a nejtransparentnější způsob zpeněžení, který je zakotven jako varianta prodeje v insolvenčním zákoně. V souvislosti s tímto zpeněžením vznikají i náklady, které souvisí s tímto přímým výnosem, proto se účtují do daňově uznatelných nákladů, a to nejčastěji na účet 518. Pokud máme zajištěných věřitelů více nebo více zajištěného majetku, kde se výtěžek dělí mezi více osob, tak lze doporučit rozčlenění

těchto nákladů analyticky podle jednotlivého majetku nebo jednotlivých věřitelů. Toto členění závisí na aktuálním stavu řízení. Prodej nemovitosti je účtován jako vznik pohledávky za kupujícím oproti výnosům z prodeje dlouhodobého majetku.

Může nastat i případ, kdy se prodává majetek, který účetní jednotka již nemá v evidenci, tam je na místě využít účtu 688 Ostatní mimořádné výnosy. Toto je velmi časté v případě úspěšných odpůrčích žalob. V tomto uváděném příkladu nebyl takový případ detekován.

Jakmile je kupujícím majetek uhrazen, tak se zaúčtuje insolvenčním správcem na vrub účtu 221 Banka a ve prospěch účtu 311 Pohledávky za odběrateli, čímž je tento účet vyrovnán. Následně je třeba majetek vyřadit z účetní evidence, což se provede nejprve doúčtováním ½ odpisů na účet 551 Odpis hmotného majetku na stranu má dáti souvztažně s účtem 081 Oprávky k hmotnému majetku (v našem případě opravek k budovám, stavbám a halám), a poté se provede vyřazení stavby na účty 081 Oprávky k hmotnému majetku na stranu má dáti a souvztažně s tím zápisem na dal účtu 021 Stavby. Pozemek se vyřadí samostatně, protože se jedná o majetek, který se průběžně neodepisuje. Je to dáno tím, že prakticky neztrácí hodnotu, proto je zápis přímo do nákladů na vrub účtu 541 Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a ve prospěch účtu 031 Pozemky. V případě, kdy dražebník nepřeveďte celou kupní cenu na účet majetkové podstaty a ponechá si část odpovídající své schválené odměně a nákladům dražby, tak dojde k započtení této částky s dlužnou fakturou za provedení dražby. Toto je možné pouze v případě, kdy započítání není ze zákona zakázáno, což je například v rámci reorganizace dlužníka. (ČÚS)

Z níže uvedených přehledů účtování je dáno, že kupní cena je hrazena vždy nejpozději ke dni podpisu kupní smlouvy. Tento princip je zaveden z důvodu opatrnosti, jež plyne z obavy, aby nedošlo k poškození věřitelů v rámci zpeněžování. Je vycházeno z judikatury vyšších soudů, která byla vytvořena v souvislosti s předchozí právní normou, kterou byl zákon o konkursu a vyrovnání. Ochrana věřitelů je dána nejvyšší prioritou. Je rovněž vyloučena možnost nabývat majetek zajištěným věřitelem nebo členem věřitelského orgánu, dokud takové osobě není udělena výjimka insolvenčním soudem. (§195 InsZ).

Tabulka 3 Zpeněžení zajištěného majetku dlužníka Tennis Zlín a.s.

Účetní případ	Má dáti	Dal	Částka v tis. Kč
Počáteční zůstatek (* /zaj)			
Pozemek	031/zaj	701	9 355
Stavba	021/zaj	701	237
Oprávky ke stavbě	701	081/zaj	33
Závazek k zajištěnému věřiteli	701	321/zaj	12 000
Dražba – prodej nemovitosti			
Prodej nemovitosti (část zajištěná věřitelem)	311/zaj	641	6 350
Prodej nemovitosti (zbylá část)	311	641	0
Odměna dražebníka	518	321	0
Znalecký posudek zajištěného majetku	518	321	11
Vyřazení nemovitosti			
½ ročního odpisu stavby	551	081/zaj	0
ZC prodaného majetku	541	081/zaj	9 559
Vyřazení stavby	081/zaj	021/zaj	237
Vyřazení pozemku	541	031/zaj	9 355

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Legenda: ZC – zůstatková cena

*Pro účely rozlišení zajištěného majetku je použito analytické členění /zaj

Veškerý zajištěný majetek byl tedy zpeněžen a insolvenční správce podal návrh na vydání výtěžku zajištěnému věřiteli. Tomu je možno odečíst od výtěžku, mimo své odměny, pouze ty výdaje, které byly předem odsouhlaseny. Insolvenční zákon stanoví maximální limity na náklady spojené se správou a zpeněžením majetkové podstaty. Ve sledovaném případě nebylo dražební jednání, pouze výběrové řízení organizované kanceláří insolvenčního správce, proto náklady k odečtení z výtěžku nevznikly.

V případě, že zajištěných věřitelů je více, tak je doporučeno analytické členění výnosů i nákladů podle jednotlivých věřitelů. Přehledné účtování nákladů je uvedeno v Tabulce 4, kde je příkladně nastíněno i analytické členění souvisejících nákladů. V řízení dlužníka Tennis Zlín, a.s. došlo u nemovitého majetku k odkupu pohledávky zajištěného věřitele, proto u nemovitosti nebylo třeba zavádět žádné speciální analytické členění a v případě movitých věcí byly zajištěné majetky evidovány odděleně dle účtové osnovy insolvenčního správce.

Tabulka 4 Analytické členění účtů pro potřeby výtěžku zajištěnému věřiteli

Účtový rozvrh insolvenčního řízení	Má dáti	Dal
Příjmy majetkové podstaty		
- tržby z prodeje služeb nezajištěné		602/1
- tržby z prodeje služeb zajištěné*		602/2
- tržby z prodeje zboží nezajištěné		604/1
- tržby z prodeje zboží zajištěné*		604/2
- tržby z prodeje movitých věcí nezajištěné		641/1
- tržby z prodeje movitých věcí zajištěné*		641/2
- tržby z prodeje pohledávek dlužníka za jeho dlužníky nezajištěné		648/1
- tržby z prodeje pohledávek dlužníka za jeho dlužníky zajištěné*		648/2
- tržby z prodeje cenných papírů a podílů nezajištěné		661/1
- tržby z prodeje cenných papírů a podílů zajištěné*		661/2
- tržby z prodeje obchodního závodu nezajištěná část		649/1
- tržby z prodeje obchodního závodu zajištěná část*		649/2
- přijaté úroky z nezajištěného majetku		662/1
- přijaté úroky ze zajištěného majetku*		662/2
- úhrada 1/2 cena znaleckého posudku zajištěným věřitelem		518/2
Výdaje z majetkové podstaty		
- výdaje na zpeněžení majetkové podstaty		221
- znalecký posudek na nezajištěný majetek	518/1	
- znalecký posudek na zajištěný majetek*	518/2	
- zprostředkovatelská provize, odměna dražebníka na nezajištěný majetek	518/3	
- zprostředkovatelská provize, odměna dražebníka na zajištěný majetek*	518/4	
- cestovné IS (prohlídky se zájemci) nezajištěný majetek	512/1	
- cestovné IS (prohlídky se zájemci) zajištěný majetek*	512/2	
- výdaje na správu majetkové podstaty		221
- silniční daň nezajištěný majetek	531/1	
- silniční daň zajištěný majetek*	531/2	
- daň z nemovitosti na nezajištěný majetek	532/1	
- daň z nemovitosti na zajištěný majetek*	532/2	
- pojistné nemovitosti*	548/1	
- poštovné, ověřování*	518	
- kolky*	538	
- cestovné IS (kontrola majetkové podstaty zaměstnanci IS) *	512	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

*Pokud je zajištěných věřitelů více, použijeme dílčí analytiku na každého zajištěného věřitele zvlášť

4.2 Průběh insolvenčního řízení dlužníka TENNIS Zlín, a.s.

Insolvenční řízení dlužníka bylo zahájeno na návrh věřitele, ke kterému po výzvě soudu přistoupil i dlužník, který zároveň požádal, aby soud řešil jeho úpadek reorganizací. Tomuto návrhu soud nevyhověl a pouze rozhodl o úpadku dlužníka. K datu předcházející úpadek dlužníka je nutné podat daňové tvrzení k dani z příjmu, k dani z přidané hodnoty, k dani silniční tak, aby byla zjevná výše daňových povinností, o které se musí správce daně přihlásit a které se již považují za pohledávky přednostní, tzn. pohledávky, které jsou insolvenčním zákonem evidovány v § 168 a § 169 InsZ. Tato daňová tvrzení zpracovává dlužník, pokud nedošlo k omezení jeho dispozičního oprávnění například předběžným opatřením soudu.

V případě tohoto dlužníka byla ke dni předcházející úpadek sestavena mimořádná účetní závěrka, ze které jsou pak následně insolvenčním správcem čerpány informace při sestavení soupisu majetkové podstaty. Dle insolvenčního zákona platí, že do soupisu majetkové podstaty se zahrne veškerý majetek, který dlužník měl ke dni, kdy přistoupil k insolvenčnímu návrhu, tzn. ke dni 16. 8. 2013. Vzhledem k tomu, že dlužník měl majetek, který postačuje k úhradě nákladů řízení, tak soud nepřikročil k uložení povinnosti uhradit zálohu na náklady insolvenčního řízení. Aktuálně platí, že výše zálohy u právnických osob činí 50 000 Kč a u osob fyzických 10 000 Kč (§ 38 odst. 2 InsZ).

Pro účetnictví je podstatné, kým je taková záloha uhrazena, zda je to dlužníkem či věřitelem. Dlužníkem složená záloha je součástí majetkové podstaty na rozdíl od zálohy poskytnuté věřitelem, o které účtujeme po dobu řízení pouze jako o záloze, protože v případě, kdy majetková podstata disponuje dostatečným majetkem, tak se tato záloha věřiteli - navrhovateli v rámci konečné zprávy vrací. Rozdílně rovněž účtujeme o odměně insolvenčního správce v konkursu a reorganizaci. Odměna insolvenčního správce se zakládá až rozhodnutím soudu, a to i v případě, kdy je insolvenčním správcem požadována záloha. Nejčastějším věřitelským návrhem je zaměstnanecký návrh, který je osvobozen od povinnosti hradit zálohu na náklady řízení, proto v takovém typu řízení není o záloze účtováno a na odměnu je nutno získat prostředky až zpeněžením majetkové podstaty nebo v případě, kdy žádný majetek dlužníka není nalezen, tak dojde k úhradě odměny a hotových výdajů insolvenčního správce ze státního rozpočtu.

Tabulka 5 Průběh insolvenčního řízení

Datum	Událost	Komentář
24.05.2013	Insolvenční návrh (IN)	podal věřitel
16.08.2013	přistoupení dlužníka k IN, návrh na povolení reorganizace	majetek k tomuto datu patří do MP
11.10.2013	Usnesení o úpadku	mimořádná účetní závěrka
06.02.2014	Usnesení o povolení reorganizace	mezitímní účetní závěrka
25.06.2014	Usnesení o přeměně reorganizace v konkurs	mezitímní účetní závěrka
18.02.2015	Usnesení o prodeji mimo dražbu	prodej podniku jednou smlouvou
08.08.2016	Zrušení registrace k DPH, k dani z nemovitosti a silniční dani	po prodeji zrušeny nadbytečné registrace
12.06.2019	Konečná zpráva	mezitímní účetní závěrka, DPPO
18.08.2021	Konečná zpráva po zpracování námitek	mezitímní účetní závěrka

Zdroj: Vlastní zpracování dle InsZ, ZoÚ a DR

O odměně je v průběhu insolvenčního řízení, které je řešeno reorganizací a konkursem účtováno následovně. Nejprve se musí v účetních knihách zachytit záloha složená na insolvenční řízení, pokud ji složí dlužník, tak je součástí majetkové podstaty a účtuje se na účet 221 Banka, protože je převedena z účtárny insolvenčního soudu a proti tomu na účet 378 Jiné pohledávky. Tam dlužník tuto zálohu zúčtoval při jejím převodu na účet insolvenčního soudu, protože tato záloha je splatná vždy s podáním insolvenčního návrhu. Účet 378 Jiné pohledávky se tak po obdržení zálohy na účet majetkové podstaty vyrovná. Pokud zálohu hradí společně s insolvenčním návrhem věřitel, tak o ni musí požádat insolvenčního správce, a tato záloha je zaúčtována opětovně na účet má dáti 221 Banka a ve prospěch účtu 379 Jiné závazky, kde bude evidována jako přednostní pohledávka a v případě, kdy to stav majetkové podstaty dovolí, tak ji vyplatí zpět navrhovateli. (ČÚS)

Tato záloha slouží na úhradu základních nákladů insolvenčního řízení a minimální odměny insolvenčního správce. Pokud je v majetkové podstatě shromážděno dostatek prostředků k úhradě všech přednostních pohledávek, tak je možné tuto zálohu navrhovateli vrátit. Toto vrácení se proúčtuje na vrub účtu 379 Jiné závazky a ve prospěch účtu 221 Banka. (ČÚS)

Minimální odměna insolvenčního správce je dána vyhláškou o jeho odměně ve výši 45 000 Kč plus daň z přidané hodnoty, pokud je insolvenční správce plátcem. Z hlediska daně z přidané hodnoty je nutno sledovat, zda se insolvenční správce nestal plátcem v průběhu

řízení, neboť veškeré vyplacené odměny jsou zálohové a konečná odměna je až ve schválené konečné zprávě.

Tabulka 6 Účtování o odměně insolvenčního správce v konkurzu z pohledu dlužníka

Účetní případ	Má dáti	Dal	tis. Kč
převod zálohy složené dlužníkem na účet majetkové podstaty	221	378	50
žádost insolvenčního správce o zálohu poskytnutou věřitelem	221	379	50
schválení konečné zprávy vč. odměny insolvenčního správce	518	379/MP	818
zápočet poskytnuté zálohy z majetkové podstaty dlužníka	379/MP	378	360
úhrada odměny správce z majetkové podstaty dlužníka	379/MP	221	281
použití zálohy navrhovatele	379	648	50
vrácení zálohy navrhovatele	379	221	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS a dle konečné zprávy dostupné v insolvenčním rejstříku

Co se týče odměny insolvenčního správce v případě, kdy je úpadek dlužníka řešen reorganizací, tak je nejprve třeba, aby o výši odměny rozhodl insolvenční soud. Insolvenční správce podá soudu návrh na schválení odměny, která je odvislá od výše obratu dlužníka v minulém období a mění se i v průběhu trvání reorganizace, protože se vyvíjí obrat a je třeba, aby na to reagovala i odměna insolvenčního správce. Z tohoto důvodu se v rámci zachování aktuálního principu dle platných účetních předpisů účtuje na účty časového rozlišení kvůli zachování časové a věcné správnosti. Ve sledovaném řízení byla povolena reorganizace, ale nedošlo k faktickému naplnění, kdy soud nepovolil výplatu měsíční odměny. V případě, kdy je odměna soudem schválena se účtuje následujícím způsobem.

Tabulka 7 Odměna insolvenčního správce v reorganizaci - časové rozlišení

Účetní případ	Má dáti	Dal	Výše v tis. Kč
Odměna 1. insolvenčního správce - záloha	518	389	177
Přiznání odměny odvolanému IS dle ust. § 29 InsZ	518	379/1	177
Zrušení dohadné položky odměna 1. IS	389	518	0
Úhrada odměny IS z účtu MP	379/1	221	177
Odměna nově ustanovenému IS - záloha	518	389	0
Schválení konečné zprávy, včetně odměny IS	518	379/2	641
Zrušení dohadné položky	389	518	0
Úhrada odměny IS z účtu MP	379/2	221	818

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS a konečné zprávy (ISIR, 2023)

Ke zpeněžení ostatních položek došlo následně se souhlasem věřitelského orgánu v rámci výběrového řízení, kdy byl prodán obchodní závod dlužníka. V Tabulce 8 níže je uvedeno veškeré účtování, které bylo třeba provést, aby bylo zpeněžení řádně zobrazeno v účetních knihách. Modelově je zachyceno i zpeněžení dražbou. Tím byly zpeněženy všechny položky zapsané do soupisu majetkové podstaty, tzn. přílohy č. 2 až číslo 12. V průběhu fungování obchodního závodu je účtováno dle platných předpisů a nejsou zde žádné výjimky, pouze není možné započítání, pokud tedy není dlužníkův úpadek řešen reorganizací, což u tohoto dlužníka v počáteční fázi platilo.

Výdaje, které souvisely s údržbou a správou majetkové podstaty jsou účtovány na nákladový účet 548 – Ostatní provozní náklady. Pokud je třeba, tak se tento účet analyticky rozčlení podle jednotlivého majetku nebo podle zajištěných věřitelů, pokud jich je více. O kupní ceně se účtuje předpisem na účet 371 Pohledávky z prodeje podniku a ve prospěch účtu Jiné výnosy. (ČÚS)

Úhrada kupní ceny je proúčtována prostřednictvím účtu 261 Peníze na cestě. Vše závisí na způsobu zpeněžení a dokladech, které jsou k dispozici a časových souvislostech těchto dokladů. Po celou dobu zpeněžení platí pravidlo nejdříve peníze a teprve potom vydání majetku. (ČÚS)

Pokud jsou v účetnictví zavedeny položky goodwillu, tak je třeba je vyřadit společně s prodejem majetku prostřednictvím odpisu goodwillu na vrub účtu 557 zúčtování opravěk k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku. Stejně tak je třeba se vypořádat i se zrušením oceňovacího rozdílu. Následuje kompletní vyřazení majetku z účtů skupiny 02x oproti účtům skupiny 08x. V případě odpisů nepřihlášených pohledávek věřitelů je třeba i tyto vyřadit z evidence, a to prostřednictvím odpisu nepřihlášených pohledávek na účet 321 na stranu má dáti, ve prospěch účtu 648 Ostatní provozní výnosy. (ČÚS)

Pokud insolvenční správce resp. jeho účetní analyticky rozdělí jednotlivé účty podle druhů majetku, tak je mu umožněno zjednodušené zpracování konečné zprávy a pravidelných výstupů pro věřitelské orgány.

Tabulka 8 Prodej podniku v konkurzu

Účetní případ	Má dáti	Dal	tis. Kč
Výdaje dle smluv uzavřených s osobou s dispozičním oprávněním - ostraha objektu	518	321/MP	128
Úhrada kupní ceny podniku	261	371	12 000
	221	261	
Kupní cena při prodeji	371	649	12 000
Zrušení oceňovacího rozdílu			
- odpis zůstatkové ceny	557	098	21 000
- vyřazení oceňovacího rozdílu	098	097	0
Vyřazení majetku			
- pozemky	547	031	9 355
- stavby	547	081	204
- movité vybavení	547	082	6 089
- pohledávky	547	311	54 159
- zásoby	547	131	23 698
- materiál	547	112	13 687
Vyřazení			
- staveb	081	021	204
- movitého vybavení	082	022	6 089
Úhrada hotových výdajů IS	548/MP	221	2
Odpis nepřihlášených dluhů	321	648	648
Úhrada části dluhů dle rozvrhového usnesení		221	
- mezd	331/MP	221	896
- sociálního a zdravotního pojištění	336/MP	221	0
- závazků za majetkovou podstatou	321	221	741
- nezajištěných pohledávek	325	221	0
- bankovního úvěru	461	221	0
Insolvenční správce			
- přiznání odměny	548	379	818
- úhrada odměny	379	221	818

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

V rámci účtování běžného obchodního styku dochází k tomu, že i dlužníci dlužníka se dostanou do insolvenčního řízení, což bylo i případem některých odběratelů dlužníka TENNIS Zlín, a.s. Pak je nutné vytvořit opravnou položku k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení zápisem na účet 558 Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti na stranu má dáti a účtu 391 Opravná položka k pohledávkám na stranu dal (dle zákona č. 593/1992 Sb. o rezervách). Pokud je na tuto pohledávku částečně plněno, tak dojde k rozpuštění opravné položky opačným zápisem na účet 391 Opravná

položka k pohledávkám na stranu má dáti a na účet 558 Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti na stranu dal. Úhrada je účtována běžným způsobem na účet 221 Banka na stranu má dáti a snížení pohledávky na stranu dal účtu 311 Odběratelé. Konečný odpis pohledávky je zachycen jako daňově účinný na nákladovém účtu 546 Odpis pohledávky a ve prospěch účtu 311 Odběratelé. (ČÚS)

Tabulka 9 Pohledávka dlužníka jako věřitele v insolvenční

Účetní případ	Má dáti	Dal	tis. Kč
Vznik pohledávky - poskytnutí služby	311	602	320
Opravná položka dle § 8 ZoR	558	391	320
Rozvrhové usnesení soudu - částečná úhrada pohledávky	221	311	180
Odpis pohledávky - daňově účinný	546	311	160
Zrušení opravné položky	391	558	180

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS a ZoR

V případě, kdy je třeba zachytit pohledávku v cizí měně a zúčtovat kurzový rozdíl, tak se postupuje s využitím účtu pro zúčtování kurzového zisku a kurzové ztráty. Párovým účtem je vždy účet 391 Opravná položka k pohledávkám. Ve většině případů je použit denní kurz České národní banky vyhlášený pro konkrétní den. (Mejzlík, 2019)

Tabulka 10 Pohledávka v cizí měně v insolvenčním řízení

Účetní případ	Kurs EUR/ Kč	Má dáti	Dal	tis. Kč
Vznik pohledávky (1 000 EUR)	24	311	602	24
Insolvence dlužníka – přihláška - realizace kurzového rozdílu	22	563	311	2
Opravná položka dle § 8 ZoR	X	558	391	22

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Specifickým případem může být účtování o úvěrovém financování, které je upraveno v §41 InsZ. Nemusí se zde jednat vždy o financování na základě uzavření smlouvy s bankovními ústavami, ale úvěrovým financováním podle insolvenčního zákona rozumíme i dodávky energií, plynu a vody, kdy se smlouva uzavírá nově po zjištění úpadku. U těchto medií není

žádná změna oproti běžnému účtování. V Tabulce 11 je přehledně zobrazeno běžné bankovní financování v rámci insolvenčního řízení, kdy jsou prostředky ve většině případů účelově vázány na konkrétní úhrady pohledávek věřitelů přednostního charakteru, které je nezbytné uhradit, aby mohl být provozován dál obchodní závod dlužníka, nebo k zajištění správy majetkové podstaty. Poskytnutí dlouhodobého úvěru je při uzavření smlouvy zachyceno na stranu dal účtu 461 Bankovní úvěry, který je analyticky rozčleněn na úvěry poskytnuté před úpadkem a po úpadku v rámci úvěrového financování dle insolvenčního zákona a na straně dal je účet 221 Banka, vzhledem k tomu, že máme k dispozici denní elektronický výpis a připsání je vidět okamžitě, tudíž ihned, kdy je úvěr načerpán na běžný účet. Úroky z úvěru jsou připsány do nákladů na účet 562 Úroky a ve prospěch analytického účtu 461/x Bankovní úvěry. (ČÚS)

Ve sledovaném řízení bylo od úvěrového financování upuštěno. Pro komplexnost pohledu na celou problematiku by bylo účtováno jako v Tabulce 11.

Tabulka 11 Model úvěrového financování dlužníka v reorganizaci

Účetní případ	Má dáti	Dal
Poskytnutí dlouhodobého úvěru dle výpisu z banky	221	461/MP
Úhrada závazků k dodavatelům energií v moratoriu	321/MP	221
Úhrada mezd zaměstnanců	331/MP	221
Úhrada Úřadu práce a povinných odvodů	336/MP	221
Úhrada DPH po úpadku	343/MP	221
Úrok z úvěru	562	461/MP
Měsíční splátka úvěru dle výpisu z banky	461/MP	221

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Legenda: MP – majetková podstata

Účelem úvěrového financování je tedy spolupodílet se na vytvoření takového prostředí, které umožní závodu ve finančních potížích pokračovat efektivně v činnosti. (Schönfeld, 2020) Sledovaný dlužník měl sice zajištěno financování, ale výpadek zásadního odběratele znemožnil pokračování v reorganizaci.

Konečná zpráva je považována za významný mezník v insolvenčním řízení, protože se jedná o okamžik, kdy je veškerý majetek zpeněžen a spory, jež se vedly o rozsah majetkové podstaty, jsou pravomocně ukončeny. K tomuto datu je třeba uzavřít účetní knihy a sestavit

mezitímni účetní závěrku a zpracovat daňová tvrzení ke všem daním a tyto podat správci daně. Je to zejména proto, aby případnou daňovou povinnost, která by vznikla, mohl správce daně uplatnit. Pokud vyjde dlužníkovi daňová povinnost, tak je insolvenční správce povinen tuto zpracovat do konečné zprávy a počítat s ní jako s přednostní pohledávkou. Vzhledem k výši zpeněžení u dlužníka TENNIS Zlín a. s. nevznikla žádná daňová povinnost.

Závěrečnou fází insolvenčního řízení je **Rozvrhové usnesení**, které je nejprve navrhováno insolvenčním správcem a poté je o něm rozhodnuto soudem, tj. soudním usnesením, až po nabytí právní moci tohoto usnesení lze provést výplaty jednotlivým věřitelům. Vzhledem k tomu, že v případě modelového dlužníka TENNIS Zlín a. s. nebyl výtěžek tak vysoký, aby mohlo dojít k uspokojování pohledávek věřitelů, kteří je uplatnili přihláškou, ale došlo pouze k částečnému rozvrhu přednostních pohledávek, tak byly všechny pohledávky věřitelů odepsány. V rámci prezentovaného řízení se uspokojovaly částečně pouze přednostní pohledávky postupem podle ust. § 305 InsZ.

Tabulka 12 Ukázka účtování Rozvrhu

Účetní případ	Má dátí	Dal	Výše v tis. Kč
Rozvrhové usnesení soudu – úhrada přednostní pohledávky	325	221	89

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Vzhledem k nedostatku prostředků v majetkové podstatě nebylo rozvrhové usnesení ve sledovaném období vydáno, pouze došlo k výplatě přednostních pohledávek, a to poměrným způsobem.

4.2.1 Specifika účtování v reorganizaci

Reorganizace vychází z předloženého reorganizačního plánu, který musí být schválen schůzí věřitelů a usnesením soudu, který jako orgán dohledu má možnost případně i vetovat rozhodnutí schůze věřitelů, pokud by nebylo v souladu se zásadami insolvenčního řízení a navržený plán by nebyl výhodnější než zpeněžení v případě řešení dlužníkovy úpadku konkursem. V této části práce bude využito i modelového zaúčtování určitých účetních případů vzniklých za fungování reorganizace v podniku.

Při zaúčtování prvního způsobu reorganizace, který je uvedený v části 3.3.2 této diplomové práce, v našem případě tedy prominutí části pohledávek, který je častý především u menších reorganizací se postupuje tak, že věřitelé nebo jejich část prominou část svých pohledávek dlužníkovi zejména proto, aby bylo možné zachovat provoz jeho obchodního závodu. Dělá se to i v souvislosti s určitou vizí další obchodní spolupráce, kdy je pro věřitele důležitější, aby obchodní vztahy pokračovaly, než aby subjekt zanikl. V Tabulce 12 je zaúčtováno prominutí pohledávek věřitelů na stranu má dáti účtu 321 Dodavatelé nebo 325 Ostatní závazky a ve prospěch účtu 648 Ostatní provozní výnosy. Pokud je dluh částečně uhrazen, tak je to promítnuto jako klasická úhrada závazku zápisem na účet 321 Dodavatelé nebo 325 Ostatní závazky na stranu má dáti a ve prospěch účtu 221 Banka, případně 211 Pokladna. Pokud dojde ke změně struktury závazků podle reorganizačního plánu, například posunutím splatnosti, tak je třeba závazky z běžných přesunout na účet 479 Jiné dlouhodobé závazky. Běžné úhrady závazků jsou pak účtovány obvyklým způsobem na účet nákladů a s tím související závazkové účty. Jejich úhrada pak z účtu 221 Banka nebo 211 Pokladna. Pro komplexnost přehledu účtování je v Tabulce 13 vyobrazen model jeho zaúčtování. (ČÚS)

Tabulka 13 Model zúčtování pohledávek při restrukturalizaci

Účetní případ	Má dáti	Dal
Prominutí pohledávek věřiteli	321	648
Odpis nepřihlášených pohledávek	321	648
Úhrada části dluhů dle reorganizačního plánu	321	221
Změna struktury závazků dle reorganizačního plánu	325	479
Spotřeba energií a služeb	5xx	321/MP
Úhrada dodavatelům energií a služeb	321/MP	221

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Legenda: MP – majetková podstata

Dalším způsobem reorganizace je dílčí prodej dlužníkovu majetku. Níže v Tabulce 14 je přehledně zobrazen prodej movitého majetku. Zpeněžení nemovitosti je obsaženo v úvodní kapitole praktické části této práce. Postup je prakticky stejný jako při účtování v běžné účetní jednotce. K vyřazení majetku dojde po doložení prodeje takového majetku. Fakticky je třeba ještě vyčkat uplynutí lhůty k možnému napadení prodeje žalobou, která plyne dva měsíce od založení kupní smlouvy do insolvenčního rejstříku. V případě, že by osoba, která žalobu podala, byla úspěšná, tak se prodej ruší a majetek je zaevidován zpět do dlužníkovu

účetnictví. Daň z přidané hodnoty je přednostní pohledávkou, ale neplatí obecně jako například v exekučních dražbách, že by kupující daň hradil přímo na účet správce daně. To se děje pouze v případě, když je dlužník nespolehlivým plátcem. V takovém případě je nutné evidovat daň, která byla správci daně uhrazena kupujícími a spočítat, zda bude mít insolvenční správce dostatek prostředků pro úhradu i ostatních přednostních pohledávek stejného pořadí. Pokud tomu tak není, tak je třeba vyzvat správce daně, aby příslušný přeplatek vrátil, což se v praxi prakticky neděje a insolvenční správce se tak dostává vinou neprovázanosti daňových předpisů a insolvenčního zákona do situace, kdy jeden z věřitelů – správce daně, má výhodnější postavení než ostatní věřitelé s pohledávkami shodného pořadí. V tomto řízení k takové transakci nedošlo, pro přehlednost je opět přiložena tabulka s postupem účtování.

Tabulka 14 Model prodeje movitého majetku v reorganizaci

Účetní případ	Má dáti	Dal
PZ		
Pořizovací cena majetku (bez DPH)	022	-
Oprávký k majetku	-	082
Vyřazení majetku	082	022
Zúčtování zůstatkové ceny	541	082
Faktura vydaná		
- prodejní cena majetku	311	641
- DPH 21%	311	343/MP
Úhrada vydané faktury	221	311

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS   Legenda: MP – majetková podstata PZ – počáteční zůstatek

Pokud je v reorganizačním plánu jako způsob provedení reorganizace navrženo předání majetku zajištěnému věřiteli, tak dojde k jeho vyřazení z evidence například prostřednictvím účtu 461 Bankovní úvěry, který je snížen, a ve shodné výši jsou doúčtovány oprávký k takovému majetku. Vyřazení je pak účtováno běžným způsobem na vrub účtu ze skupiny 08x a ve prospěch účtů majetku ze skupiny 02x. (ČÚS)

V Tabulce 15 je vyobrazen model takového účtování, avšak u zkoumaného dlužníka tato situace nebyla zaznamenána, ale pro komplexnost pohledu na účtování v rámci celého insolvenčního procesu jsou zachyceny možné účetní případy.

Tabulka 15 Model předání movitého majetku zajištěnému věřiteli v reorganizaci

Účetní případ	Má dáti	Dal
PZ – movitý majetek	022	-
PZ – oprávky k movitému majetku	-	082
Předání majetku zajištěnému věřiteli dle účinku smlouvy	461/zaj	082
Vyřazení movitého majetku	082	022
Zúčtování zbývající části pohledávky zajištěnému věřiteli	461/zaj	648

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Jestliže dlužník vydá akcie v rámci navrženého způsobu reorganizace, tak potom je úpis účtován na stranu má dáti účtu 353 Pohledávky za upsaný základní kapitál a na stranu dal účtu 419 Změny základního kapitálu. V případě, kdy dochází ke kapitalizaci závazku, tak dojde ke snížení závazku věřitele, který s takovým postupem vyslovil souhlas a snížení pohledávky zúčtované na účtu 353 Pohledávky za upsaný základní kapitál. Samotný zápis zvýšení do obchodního rejstříku je zúčtován navýšením základního kapitálu na účtu 411 Základní kapitál a na vrub účtu 419 Změny základního kapitálu. V rámci našeho řízení však k úpisu akcií nedošlo. (ČÚS)

Tabulka 16 Model vydání akcií dlužníkem v reorganizaci

Účetní případ	Má dáti	Dal
Úpis emisního kurzu akcií dle reorganizačního plánu, vznik pohledávky	353	419
Kapitalizace části pohledávek věřitele na pohledávku za upsaný ZK	325	353
Úhrada zbývající části na účet dlužníka	221	353
Zápis zvýšení ZK do OR	419	411

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

V případě, kdy je realizován příplatek mimo základní kapitál v průběhu reorganizačního procesu, tak předpis tohoto příplatku je zaevidován na má dáti účtu 355 Ostatní pohledávky za společníky a členy družstva, pokud je skutečně uhrazen, je tento účet vyrovnán zápisem na stranu dal a navýšením zůstatku na běžném účtu na straně má dáti účtu 221 Banka. (ČÚS) Nejčastější způsob reorganizačního procesu je určen vstupem strategického partnera nebo převodem majetku na majoritní věřitele a úhrada sjednaného plnění ostatním věřitelům.

Tabulka 17 Model účtování běžných úhrad v průběhu moratoria

Účetní případ	Má dáti	Dal
Avízo Úřadu práce o úhradě pohledávek části zaměstnanců a	331	336/MP
- sociálního pojištění zaměstnance,	336.1	336/MP
- zdravotního pojištění zaměstnance	336.2	336/MP
- zálohy na daň z příjmu zaměstnance	342	336/MP
Úhrada pohledávky státu - Úřadu práce	336/MP	221
Prodej výrobků	311	601
- DPH 21%	311	343
Obdržená úhrada za výrobky	221	311

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS

Moratorium jako prostředek ochrany dlužníka před věřiteli poskytuje dlužníkovi čas k tomu, aby překonal svůj úpadek. K tomu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny věřitelů, kteří svůj souhlas musí dát písemně a jejich podpisy pod souhlasy musí být úředně ověřeny. Tento prostředek má smysl, pokud existuje reálná šance k překonání úpadku a pokračování v činnosti dlužníka a průběžnému hrazení jeho závazků. V průběhu moratoria může dlužník hradit přednostní pohledávky kdykoliv a ostatní pohledávky pouze, pokud má takovou výši prostředků, že lze uspokojit všechny závazky vzniklé v moratoriu. Dle insolvenčního zákona může hradit i pohledávky věřitelů vzniklé jeden měsíc před vyhlášením moratoria. Princip je ale jasný, musí být na úhradu všech oprávněných nároků věřitelů za toto období.

4.3 Popis subjektu ANILO DRINKS s.r.o.

Společnost ANILO DRINKS s.r.o. byla založena v lednu 2018 a jejím předmětem podnikání zapsaným do OR je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1-3 živnostenského zákona. Společnost se prezentovala na trhu jako dynamicky se rozvíjejícím podnikem, jednatelem byl Ing. Vladan Janovský, který následně funkci v průběhu roku 2019 předal svému synovi Štěpánovi.

Vlastníkem společnosti jsou dvě právnické osoby, TRADE LINE s.r.o., 943 01 Štúrovo, Narcisová 8, Slovenská Republika, reg.číslo : 36511937 a ANILO FINN a.s., IČ: 28324498, Českomoravská 2255/12a , Libeň, 190 00 Praha 9. Společnost prostřednictvím portálu České dluhopisy emitovala v průběhu roku 2018 a 2019 dluhopisy s výhodným úrokem 7,2% p. a. s měsíční výplatou úroků. Propagované využití získaných prostředků spočívalo v rozšíření podnikatelských projektů drinků a mini barů včetně nákupu ledniček pro maloobchodní distribuci. Dále v podnikatelském záměru bylo počítáno rozšíření distribuční sítě a cateringu na koncertech. Společnost slibovala expansi na zahraniční trhy – Litva Lotyšsko, Estonsko, Srbsko, Kanárské Ostrovy a Španělsko. Tyto zahraniční trhy označovala v prospektu jako předjednané, před uzavřením smluv. Dále plánovala rozšíření distribuce do Polska, Ruska na Kypr, Ukrajinu a tak podobně. Cílem společnosti bylo vytvoření vlastního brentu na nápoje a výroba nápojů s tímto vlastním brentem. Společnost uváděla, že si již pořídila vlastní sklad ve Velkých Popovicích a přesvědčovala budoucí investory o tom, že tento objekt je pro jejich podnikání již nedostatečný, a proto připravuje projekt na přestavbu na byty, čímž vznikne dostatečná rezerva finančních zdrojů pro splácení dluhopisů.

Společnost ANILO DRINKS s.r.o. se zabývá distribucí a výrobou private label nápojů. Tzn. výrobou nápojů dle specifikace zákazníka, stáčením a potiskem ve vlastní grafice. Společnost také zajišťovala distribuci nápojů v rámci Čech i zahraničí. Exkluzivně distribuuje energetický nápoj MTV UP. Tato spolupráce společnosti otevřela obzory a také dveře do míst plných do této doby netušených možností a synergií velkého světa hudby, televizi, sponzorů, zábavy a koncertů. Například na koncertním turné skupiny SCOOTER. Vlastní plechovky a drinky jsou k vidění na takových místech, jako jsou bary Hudebního divadla Karlín, kde společnost byla slavnostně uvedena mezi oficiální partnery při příležitosti premiéry hry „Jak se dělá muzikál“. Získané prostředky budou využity na další

rozšíření podnikatelského projektu, na poskytnutí ledniček pro maloobchodní distribuci z důvodu vyšší přidané hodnoty než v řetězcích, rozšíření distribuční sítě a rozšíření cateringu na koncertech. (www.ceskedluhopisy.cz)

„Insolvenční řízení bylo zahájeno na základě vyhlášky Městského soudu v Praze č.j. MSPH 78 INS 5459/2020-A-3 ze dne 2.3.2020. Účinky zahájení insolvenčního řízení nastaly dne 2.3.2020 v 14:37 hodin. Zapsáno 4. března 2020

Na základě usnesení Krajského soudu v Praze. č.j. KSPH 67 INS 5459/2020-A-65, ze dne 2. 12. 2020 byl zjištěn úpadek dlužníka, a bylo rozhodnuto o prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Účinky tohoto rozhodnutí nastaly dne 2.12.2020 v 12:13 hodin.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 4. 6. 2021, č.j. 71Cm 11/2021-10, které nabylo právní moci dne 15. 5. 2021, ve spojení s opravným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2021, č.j. 71 Cm 11/2021-14, které nabylo právní moci dne 24. 5. 2021, se obchodní společnosti jmenuje hmotněprávní opatrovník. To se děje v takovém případě, kdy dlužník neposkytuje součinnost nebo dojde k tomu, že dlužník nemá žádný funkční statutární orgán.“ (ISIR,2023)

Obrázek 3 Ukázka části dluhopisu

JMENOVI TÁ HODNOTA DLUHOPISU	10 000,- Kč
MINIMÁLNÍ VÝŠE INVESTICE	10 000,- Kč
MAXIMÁLNÍ VÝŠE INVESTICE	Až 25 mil. Kč, podle aktuálního stavu prodaných dluhopisů
ÚROK	7,20%.
VÝPLATA ÚROKU	Měsíčně
DATUM SPLATNOSTI	30.4.2021
ZPĚTNÝ ODKUP	Ano
STAV EMISE	Úpis zahájen 1.5.2018

Zdroj: <https://ceskedluhopisy.cz/anilo-drinks/>

V případě, kdy dlužník neposkytne součinnost a nepředá účetnictví v takové formě, kde by bylo možné navázat tak, aby účetnictví věrně a poctivě zobrazovalo majetek dlužníka, tak insolvenční správce musí postupovat tak, aby minimalizoval možné škody, které by vznikly tím, že nemá k dispozici řádně vedené účetnictví.

Insolvenční správce vlastní činností získá informace v případě, kdy je v majetkové podstatě nemovitost z katastru nemovitostí, kdy opatří prostřednictvím poskytnutí součinnosti insolvenčnímu správci dle ust. § 43 insolvenčního zákona, listiny o pořízení nemovitosti, které následně zaeviduje, zpracuje odpisy tak, aby bylo možné zjistit zůstatkovou cenu, kterou následně může při zpeněžení odepsat do nákladů jako Zůstatkovou cenu vyřazeného hmotného majetku a tím sníží základ daně, v čehož důsledku se sníží daňová povinnost a pro věřitele dlužníka zůstane vyšší částka k uspokojení.

Tabulka 18 Zúčtování majetku při neposkytnutí součinnosti dlužníkem

Účetní případ	Má dáti	Dal	tis. Kč
Počáteční stav - nemovitost	022	411	1 400
Počáteční stav - oprávky (nebylo zařazeno do majetku)	411	022	0
Odpisy (doúčtování do reálné doby, daňově neúčinné)	551	082	0
Vyřazení majetku z účetnictví	082	022	1400
Prodej majetku (kupní cena uhrazena vždy předem)	221	641	1 400
Zúčtování zůstatkové ceny	541	082	1 400
Zúčtování nákladů na zpeněžení a správu majetku	518	221	206
Zúčtování vydání výtěžku zajištěnému věřiteli	321	221	1 125
Zúčtování odměny insolvenčního správce	518	221	114

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚS, insolvenční rejstřík ANILO DRINKS s.r.o. B-62

4.4 Oddlužení – dlužník Bedřiška Pilná a Miroslav Pilný

Manželé Bedřiška Pilná a Miroslav Pilný podali insolvenční návrh na povolení oddlužení jako společný návrh manželů na povolení oddlužení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – Pobočka Liberec dne 5. 12. 2019. Navrhovaným způsobem oddlužení je plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. (ISIR, 2023)

Z insolvenčního návrhu je patrné, že manželé Pilní mají více než 2 věřitele, u kterých mají více než 9 splatných závazků a ty jsou více než 3 měsíce po splatnosti. Zároveň mají vůči

sobě vyživovací povinnost, a i když manželé mají děti, tato vyživovací povinnost vůči nim nevzniká, jelikož jsou děti již plnoleté.

Vzhledem k tomu, že manželé Pilní měli vůči svým věřitelům uhradit aktuálně splatné dlužné závazky najednou a v plné výši, byli nuceni přerušit veškeré platby svých peněžitých závazků, jež byly vykonatelné, jelikož byla mnohonásobně překročena výše jejich měsíčního příjmu, který činil 26 104 Kč. Mimo této platby však manželé mají pravidelné měsíční životní náklady, které platit musí také. Jsou to zejména náklady na bydlení, ošacení, stravu, telefonní poplatky atd. Manželé také již využili svou finanční rezervu, tudíž nejsou a ani nebudou schopni svým splatným závazkům dostát či je řádně splácet.

Ve svém majetku mají movitý majetek v celkové výši 18 000 Kč a zajištěnou nemovitost v odhadované výši 265 000 Kč. Toto vše lze najít v příloze insolvenčního návrhu manželů. Celkový splatný dluh manželů Pilných činí 1 844 472,99 Kč.

Pro insolvenční soud je důležitá skutečnost, jaké budou mít manželé příjmy v následujících 12 měsících a zda jsou schopni splácet dle splátkového kalendáře. Z okolností, z nichž lze usuzovat na výši hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka, vyplývá, že s ohledem na výši příjmů dlužníků činí pravidelná měsíční splátka pro splácení dluhů nejméně 7 378 Kč, což za 5 let pravidelného splácení představuje částku minimálně 442 680 Kč. Z toho vyplývá, že nezajištění věřitelé budou uspokojeni ve výši cca 15 %. Základními podmínkami oddlužení po poslední novele insolvenčního zákona je, že dojde k uspokojení pohledávek dle § 168 InsZ (přednostní pohledávky) a minimálně ve stejném rozsahu budou uspokojeni pohledávky nezajištěných věřitelů. V případě modelového případu nejsou žádné dlužné přednostní pohledávky z výživného, které by bylo třeba hradit přednostně ani nebyla uplatněna pohledávka sepisovatele insolvenčního návrhu, proto výše splátek není nijak limitována a soud bude především přihlížet k tomu, jak se dlužníci snažili si opatřit takové příjmy, které jsou odpovídající jejich věku, vzdělání a zdravotnímu stavu. Dlužníci mají rovněž nemovitost, která je sice předmětem zajištění, ale žádný věřitel se nepřihlásil jako zajištěný. V případě, kdy by byl přihlášen zajištěný věřitel a jeho pohledávka by byla zjištěna, tak se bude nemovitost zpeněžovat pouze v případě, kdy k tomu udělí pokyn zajištěný věřitel, ale pokud není žádný přihlášený věřitel se zajištěnou pohledávkou, tak

k prodeji dojde na základě rozhodnutí soudu o prodeji mimo dražbu, ze kterého se uspokojí nezajištění věřitelé.

Insolvenční správce přezkoumá přihlášené nároky, sestaví jejich seznam, nařídí přezkumné jednání s dlužníkem, z čeho jsou soudu založeny následující výstupy:

- zpráva pro oddlužení
- zpráva o přezkumu
- seznam přihlášených pohledávek
- vyrozumění o popření přihlášené pohledávky
- záznam o jednání s dlužníkem
- soupis majetkové podstaty

Nemovitosti byly oceněny znalcem a do spisu se zakládá ke zveřejnění znalecký posudek.

Soud prověří činnost insolvenčního správce, vydá vyhlášku o zprávě o přezkumu a zprávě pro oddlužení a pokud nejsou námitky, tak po uplynutí lhůty k jejich podání vydá Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, Usnesení o zprávě o přezkumu a Usnesení o prodeji mimo dražbu.

Následně běží oddlužení a dlužníci měsíčně poskytují insolvenčnímu správci informace o svých příjmech.

Miroslav Pilný – příjmy z pracovního poměru 10/2022:

Tabulka 19 Výplatní páska

Výplata 10/2022	Výše v Kč	Poznámka
Hrubá mzda	21 200	
Sociální pojištění zaměstnavatel	5 258	(24% z hrubé mzdy)
Sociální pojištění zaměstnanec	1 378	(6,5% z hrubé mzdy)
Zdravotní pojištění zaměstnavatel	1 908	(9% z hrubé mzdy)
Zdravotní pojištění zaměstnanec	954	(4,5% z hrubé mzdy)
Daň zálohová	3 180	(15% z hrubé mzdy)
Sleva na poplatníka	-2 570	(Roční sleva = 30 840)
Odvod zálohy na daň	610	(3 180 – 2 570)
Čistá mzda	18 258	
Stravenkový paušál	1 722	(23 dní x 75 Kč)
Srážka pro plnění věřitelům v insolvenční	5 054	
K výplatě	14 926	(18 258 + 1 722 – 5054)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výplatní pásky poskytnuté insolvenčním správcem

Bedřiška Pilná-OSVČ (Osoba samostatně výdělečně činná)

Tabulka 20 Příjmy a výdaje OSVČ

Wyživovaná osoba - 1	Výše v Kč	Poznámka
Příjem 10/2022	17 043	
Výdej 10/2022	7 401	
Čistý příjem	9 642	Nezabavitelná částka

Zdroj: Vlastní zpracování dle informací poskytnuté insolvenčním správcem

Z příjmu dlužnice tedy není možné srazit nic pro splátky věřitelům. Proto byla dlužnice vyzvána insolvenčním správcem, aby si hledala zaměstnání, kdy by bylo možné z jejího příjmu získat plnění pro nezajištěné věřitele. V tomto případě dlužnice doručila insolvenčnímu správci lékařskou zprávu, že není schopna pracovat v kolektivu, že má psychické problémy. Bude tedy na soudu, aby na závěr oddlužení rozhodl o tom, zda bude dlužnice osvobozena od zbytku svých dluhů, zda skutečně vynaložila veškeré úsilí, které po ni je možné spravedlivě požadovat. (Detail dlužníka ISIR, 2023)

Odměna insolvenčního správce se vypočítává podle Vyhlášky č.313/2007 Sb., kdy v případě společného oddlužení manželů náleží insolvenčnímu správci odměna v měsíční výši 750 Kč za každý započatý kalendářní měsíc od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře. V případě zpeněžení pro nezajištěné věřitele je v modelovém oddlužení odměna ze zpeněžení pro nezajištěné věřitele ve výši 15 %.

Pokud dlužníci splní oddlužení, tak soud vydá Usnesení, kterým vezme na vědomí splnění oddlužení a osvobodí dlužníky od zbývajících dluhů. Toto osvobození dlužníkům nenáleží, pokud se dostatečně nesnažili si opatřit příjmy k uspokojení věřitelů nebo pokud by se prokázalo, že svým oddlužením sledovali nepoctivý záměr.

5 Shrnutí

5.1 Podnikatelské úpadky

V případě dlužníků podnikatelů praxe ukazuje na to, že pro celý chod insolvenčního řízení by bylo vhodné, aby trvání insolvenčního řízení bylo posuzováno jako jedno zdaňovací období. Věřitelé by tak byli uspokojeni ve stejném poměru i v případě, kdy dochází k uspokojení pouze v části přednostních pohledávek dle ust. § 305 insolvenčního zákona, správce daně by měl daňová tvrzení ke dni předcházející úpadek a ke dni podání konečné zprávy, což by bylo naprosto vyhovující pro přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení, i uplatnění pohledávek za majetkovou podstatou, které vzniknou činností insolvenčního správce.

Vzhledem k § 305 InsZ a tomu, jak se postupně podávají daňová přiznání, tak nelze odhadnout, co bude na konci insolvenčního řízení, a proto je nelogické, že se Finanční úřady mohou uspokojovat přednostně, protože nejsou správně nastaveny vzájemné vztahy mezi insolvenčním zákonem a daňovým řádem. Dle daňového řádu, pokud vznikne přeplatek vůči Finančnímu úřadu, tak se může započítávat pouze na typ pohledávek vzniklých po úpadku, nelze tedy započíst na nedoplatek na dani z přidané hodnoty 2 měsíce před úpadkem. To je v obou zákonech zachyceno v pořádku, ale v případě započtení pohledávek vzniklých po úpadku se insolvenční správci dostávají do velmi špatné pozice, protože Finanční úřad si započte vzniklý přeplatek na jiný nedoplatek po úpadku, ale insolvenční správce na konci řízení zjistí, že mu nevyjde na všechny věřitele s přednostními pohledávkami, všechny zapodstatové pohledávky jsou pak kráceny, např. každý dostane vyplaceno 50 %, ale tím, že je finančním úřadem vše započteno, tak tím třeba získá 70 % nebo i více, a z toho pak vznikají na konci řízení velké problémy, protože věřitelé s pohledávkami stejné bonity mají rozdílné uspokojení, což insolvenční zákon nepřipouští. Lze tedy konstatovat nutnost změny daňového řádu tak, že započtení v průběhu insolvenčního řízení by nebylo možné ani pro přednostní pohledávky správce daně, a to do doby podání konečné zprávy.

Celý proces by se i zjednodušil, a to jak na straně insolvenčních správců, tak i u správce daně.

5.2 Důsledná kontrola a zlepšení finanční gramotnosti obyvatel

Úpadky společností, jež vydávají dluhopisy, jsou na vzestupu. Případ Anilo Drinks není ojedinělý, ale všechny mají společnou nedůslednost při posuzování ekonomik subjektů, do kterých je investováno. Kdyby lidé, korporace i obce, obecně tedy investoři, kteří vkládají své volné finanční prostředky do dluhopisů společností s vidinou lehce vydělaných úroků, uměli řádně číst v účetních výkazech a znali pojem záporný vlastní kapitál, který by je upozornil na nezdravou a předluženou společnost, nikdy by do takových dluhopisů neinvestovali. Pomůckou by jim samozřejmě měl být veřejný rejstřík, kde by společnosti měly řádně zveřejňovat své finanční výkazy. Je třeba zvýšit sankce za nezveřejňování účetních závěrek a zároveň zvýšit povědomost obyvatel o možnostech ověření ekonomického zdraví subjektů, kteří povinnost zakládat účetní závěrky do sbírky listin mají. Zároveň by bylo vhodné reagovat i na zprostředkovatele těchto investic, zpřísnit dozor na tímto segmentem trhu.

5.3 Úpadek fyzické osoby nepodnikatele

Oddlužení je dobrodíní, jež se má dostávat osobám, které se dostaly do těžké životní situace, nemělo by však být zneužíváno. Insolvenčním zákonem, zejména s ohledem na evropské právo, bylo v novele umožněno oddlužení rovněž podnikatelům, na které nejsou prakticky kladeny žádné vyšší nároky. Optikou logiky je zvláštní, že někomu nejde podnikání, vytvoří dluhy ze své podnikatelské činnosti a je mu i nadále povoleno podnikat, aniž by to bylo, jakkoliv korigováno ze strany insolvenčního správce, který nemá žádné dispoziční právo, pokud se jedná o podnikatelskou činnost dlužníka v rámci oddlužení. I dál může dosahovat ztráty, ale neměly by být v rámci běžícího insolvenčního řízení vykazovány nové dluhy. Prakticky insolvenční správce nemá žádnou jinou možnost, jak by mohly být ověřeny skutečné příjmy dlužníka, v rámci své činnosti může pracovat jen s podklady od dlužníka a vychází se z premisy, že dlužník jedná poctivě. Jedinou sankcí je to, že na konci řízení může insolvenční správce nedoporučit schválení osvobození dlužníka od zbývajících dluhů, ale to musí mít pečlivě zdokumentováno, že byl dlužník opakovaně upozorňován na nedostatečné příjmy, byly mu předloženy nabídky jiné práce, avšak dlužníkem nebyly využity. Řešením by bylo stanovení procentní povinnosti uspokojení pohledávek věřitelům u dlužníků

podnikatelů v oddlužení, jako tomu bylo dosud, kdy byla hranice pro všechny minimálně ve výši 30 % a určení, že pokud dlužník bude v podnikání vykazovat ztrátu, tak je povinen si najít zaměstnání a podnikání po dobu trvání oddlužení přerušit.

6 Závěr

Závěrem této diplomové práce je poznatek autorky o nekonceptnosti systému účetní evidence a daňových povinností v rámci insolvenčních řízení.

Z praktických závěrů práce plyne potřeba sjednocení účetního a daňového období tak, aby bylo zachováno právo věřitele s přednostní pohledávkou si ji řádně a včas uplatnit, ale aby zároveň bylo postaveno na jisto, jaké vzniknou pohledávky s přednostním právem na uspokojení za celé řízení.

Cílem insolvenčního řízení je zpeněžit majetek zapsaný do soupisu majetkové podstaty za co nejvyšší cenu tak, aby došlo k co nejvyššímu uspokojení věřitelů dlužníka. Právě rozsah pohledávek s přednostním právem na uspokojení činí problém pro rozhodovací proces insolvenčního správce, který musí určit, kdy budou takové pohledávky uhrazeny. Je dáno, že insolvenční správce musí uspokojovat přihlášené a uplatněné nároky, které mají stejnou bonitu, ve stejném poměru. Praktický důsledek tohoto právního dogmatu je, že všichni správci čekají na konec řízení anebo na dobu, kdy mají postaveno na jisto, že výše zpeněžení, tzn. skutečně získané prostředky ze zpeněžení, které má insolvenční správce na účtu majetkové podstaty, přesahuje svojí výší součet pohledávek s právem na přednostní uspokojení, do kterých je započítána i odměna a hotové výdaje insolvenčního správce. V práci popsany nesoulad mezi daňovým řádem a insolvenčním zákonem je odstranitelný sjednocením lhůt pro podávání daňových tvrzení, kdy v rámci návrhů de lege ferenda by bylo vhodné navrhnout zákonodárci, aby byla provedena novela daňového řádu, kdy období, za které se podávají daňová tvrzení za dobu trvání insolvenčního řízení bude stanoveno jako jedno celkové období, které začíná ke dni rozhodnutí o úpadku dlužníka, a končí ke dni podání konečné zprávy. Právě tato změna období je důležitá pro zachování rovnosti věřitelů v rámci uspokojování věřitelů s pohledávkami stejného pořadí.

Práce rovněž poukázala na nedostatky v kontrolních mechanismech městských soudů, které nedůsledně kontrolují plnění povinností zakládat do sbírky listin účetní výkazy. Právě prosazování sankcí za tato porušení mohou zamezit nekalým praktikám zprostředkovatelů investic. Dalším poznatkem při zpracování práce je stále nedostatečná finanční gramotnost obyvatel. A to i z řad podnikatelů, kdy je z prostudovaných insolvenčních řízení jednoznačně dáno, že jsou zahajována pozdě. Právě detekce úpadkové situace je důležitá i pro odpovědnost statutárních orgánů a zde má důležitou roli řádné zpracování účetnictví. Doplnění institutu mezery krytí jako nástroje obrany proti šikanózním insolvenčním

návrhům je prvním krokem k sofistikované obraně dlužníků. Evropské právo klade důraz na preventivní restrukturalizace, kde včasná detekce úpadku je základem úspěchu celé restrukturalizace. Bohužel Česká republika ke dni odevzdání této práce tuto normu dosud do svého právního řádu nepřevzala.

Závěrem lze konstatovat, že z případových studií je patrné, že čeští dlužníci nejsou dosud připraveni akceptovat princip poctivosti insolvenčního návrhu, poctivosti přístupu k oddlužení a neustále se snaží zákonné povinnosti obejít.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

BŘEZINOVÁ, Hana, 2017. *Účetní předpisy pro vybrané účetní jednotky: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví-vyhláška č. 410/2009 Sb. - české účetní standardy č. 701 až 710*. Praha: Wolters Kluwer. Praktický komentář. ISBN 978-80-7552-581-9.

HÁSOVÁ, Jiřina, 2019. *Vybrané instituty insolvenčního zákona v rozhodnutích Nejvyššího soudu: komentovaná soudní rozhodnutí*. V Praze: C.H. Beck. Judikatura (C.H.Beck) ISBN 978-80-7400-553-4.

KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1.

Lex COVID: komentář, 2020. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-845-4.

MEJZLÍK, Ladislav, Libuše MÜLLEROVÁ, Jana SKÁLOVÁ, et al., 2019. *Interpretace Národní účetní rady: s praktickými příklady a komentáři*. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2216-5.

PEŠTUKA, Jaroslav. *Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů*. Praha: Eurounion, 2009. ISBN 978-80-7317-078-3.

SCHÖNFELD, Jaroslav, Michal KUDĚJ, Bohumil HAVEL a Petr SPRINZ. *Preventivní restrukturalizace: revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů: (potenciál a úskalí evropské směrnice o restrukturalizaci a insolvenční)*. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-825-2.

SCHÖNFELD, Jaroslav, Michal KUDĚJ, Bohumil HAVEL a Petr SPRINZ, 2020. *Insolvenční praxe: problémy a výzvy pro léta dvacátá*. V Praze: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-780-4.

SCHÖNFELD, Jaroslav. *Transformace a restrukturalizace podniku*. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-690-6.

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční)

SMOLÍK, Petr, 2016. *Oddlužení v právním řádu ČR*. V Praze: C.H. Beck. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-617-3.

SMRČKA, Luboš, Jan PLAČEK, Jaroslav SCHÖNFELD a Lee LOUDA. *Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona)*. [Praha]: Professional Publishing, 2016. ISBN 978-80-7431-151-2.

Insolvenční zákon 182/2006 Sb.: zákon o úpadku a způsobech jeho řešení: aktuální úplné znění od. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, spol. s r.o., [2019].

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů (ZDP), c2005-2012. Praha: Dashöfer. AZ (Dashöfer).

ZOULÍK, František, DVORÁK, Bohumil, ed. *Cesty práva: výbor statí.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-039-4.

Zahraniční zdroje:

Dörr, J.O., Licht, G. & Murmann, S. Small firms and the COVID-19 insolvency gap. *Small Bus Econ* 58, 887–917 (2022). <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.1007/s11187-021-00514-4>

Ghio, E., Boon, G.-J., Ehmke, D., Gant, J., Langkjaer, L., & Vaccari, E. (2021). Harmonising insolvency law in the EU: New thoughts on old ideas in the wake of the COVID-19 pandemic. *International Insolvency Review*, 30(3), 427– 459. <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.1002/iir.1432>

Ghio, E. Transposing the preventive restructuring directive 2019 into French insolvency law: Rethinking the role of the judge and rebalancing creditors' rights. *Int Insolv Rev.* 2021; 30: 54– 74. <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.1002/iir.1401>

Schmidt, J. (2022). Preventive restructuring frameworks: Jurisdiction, recognition and applicable law. *International Insolvency Review*, 31(1), 81– 100. <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.1002/iir.1447>

VAN CALSTER, Geert. *European private international law: commercial litigation in the EU.* Third edition, first published in Great Britain. Oxford: Hart, 2021. ISBN 978-1-5099-4207-7.

Internetové zdroje:

České dluhopisové tržiště s.r.o. In: České dluhopisy [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://ceskedluhopisy.cz/anilo-drinks/>

Detail insolvenčního řízení ANILO DRINKS s.r.o.. In: *Insolvenční rejstřík* [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=A128838E9C426DD2E05333F21FAC2045

Detail insolvenčního řízení Bedřiška Pilná a Miroslav Pilný. In: *Insolvenční rejstřík* [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=98E90C7B775B38C3E05333F21FAC00EB

Detail insolvenčního řízení TENNIS ZLÍN a.s. In: *Insolvenční rejstřík* [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=963bdec1-5228-41b3-9f7e-056fcefa698a

Ministerstvo financí ČR: České účetní standardy pro podnikatele a neziskový sektor [online], 2019. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://www.mfer.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatelu-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Předpis č. 313/2007 Sb. Vyhláška o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů [online], 2023. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=313&r=2007>

Předpis č. 311/2007 Sb., Vyhláška o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, c2010-2023. [online], 2023. [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-311>

Příloha

Příloha 1 Rozvaha k 31.12.2011	96
Příloha 2 Výkaz zisků a ztrát k 31.12.2011	98

Příloha 1 Rozvaha k 31.12.2011

ROZVAHA (v tisících)
v plném rozsahu k
31.12.2011

Název, sídlo a IČ účetní jednotky
TENNIS Zlín, a.s.
Šternberská 300
763 02 Zlín, Louky

Účetní období
2011

46975764

zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb.

označ.	AKTIVA	řad. č.	Běžné účetní období			Minulé úč. období
			Brutto	Korekce	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
	AKTIVA CELKEM (ř. 02 + 03 + 31 + 63)	001	130 550	27 779	102 771	81 567
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002	0	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek (ř. 04 + 13 + 23)	003	47 422	26 224	21 198	23 111
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř. 5 až 12)	004	253	253	0	0
B.I. 1.	1. Zřizovací výdaje	005	0	0	0	0
	2. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	006	0	0	0	0
	3. Software	007	253	253	0	0
	4. Ocenitelná práva	008	0	0	0	0
	5. Goodwill	009	0	0	0	0
	6. Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	010	0	0	0	0
	7. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	011	0	0	0	0
	8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	012	0	0	0	0
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř. 14 až 22)	013	43 932	25 971	17 961	19 879
B.II. 1.	1. Pozemky	014	9 355	0	9 355	9 355
	2. Stavby	015	237	33	204	212
	3. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	016	31 645	25 556	6 089	8 365
	4. Pěstelské celky trvalých porostů	017	0	0	0	0
	5. Dospělá zvířata a jejich skupiny	018	0	0	0	0
	6. Jiný dlouhodobý hmotný majetek	019	884	382	502	592
	7. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	020	1 623	0	1 623	1 355
	8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	021	188	0	188	0
	9. Oceňovací rozdíly k nabytému majetku	022	0	0	0	0
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek (ř. 24 až 30)	023	3 237	0	3 237	3 232
B.III. 1.	1. Podíly v ovládaných a řízených osobách	024	3 237	0	3 237	3 232
	2. Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	025	0	0	0	0
	3. Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	026	0	0	0	0
	4. Půjčky a úvěry - ovládací a řídicí osoba, podstatný vliv	027	0	0	0	0
	5. Jiný dlouhodobý finanční majetek	028	0	0	0	0
	6. Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	029	0	0	0	0
	7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	030	0	0	0	0
C.	Oběžná aktiva (ř. 32 + 39 + 48 + 58)	031	81 364	1 555	79 809	56 724
C.I.	Zásoby (ř. 33 až 38)	032	23 698	0	23 698	24 977
C.I. 1.	1. Materiál	033	13 687	0	13 687	15 477
	2. Nedokončená výroba a polotovary	034	10 011	0	10 011	9 500
	3. Výrobky	035	0	0	0	0
	4. Hmotná a ostatní zvířata a jejich skupiny	036	0	0	0	0
	5. Zboží	037	0	0	0	0
	6. Poskytnuté zálohy na zásoby	038	0	0	0	0
C.II.	Dlouhodobé pohledávky (ř. 40 až 47)	039	787	0	787	989
C.II. 1.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	040	0	0	0	0
	2. Pohledávky - ovládací a řídicí osoba	041	0	0	0	0
	3. Pohledávky - podstatný vliv	042	0	0	0	0
	4. Pohledávky za společníky, čl.druž. a za účastníky sdružení	043	0	0	0	0
	5. Dlouhodobé poskytnuté zálohy	044	425	0	425	425
	6. Dohadné účty aktivní	045	0	0	0	0
	7. Jiné pohledávky	046	362	0	362	564
	8. Odložená daňová pohledávka	047	0	0	0	0
C.III.	Krátkodobé pohledávky (ř. 49 až 57)	048	56 246	1 555	54 691	29 318
C.III. 1.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	049	55 714	1 555	54 159	28 106
	2. Pohledávky - ovládací a řídicí osoba	050	0	0	0	0
	3. Pohledávky - podstatný vliv	051	0	0	0	0
	4. Pohledávky za společníky, čl.druž. a za účastníky sdružení	052	0	0	0	0
	5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	053	0	0	0	0
	6. Stát - daňové pohledávky	054	103	0	103	638
	7. Krátkodobé poskytnuté zálohy	055	339	0	339	494
	8. Dohadné účty aktivní	056	7	0	7	0
	9. Jiné pohledávky	057	83	0	83	80
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek (ř. 59 až 62)	058	633	0	633	1 440
C.IV. 1.	1. Peníze	059	79	0	79	264
	2. Účty v bankách	060	554	0	554	1 186
	3. Krátkodobé cenné papíry a podíly	061	0	0	0	0
	4. Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	062	0	0	0	0
D.I.	Časové rozlišení (ř. 64 až 66)	063	1 764	0	1 764	1 732
D.I. 1.	1. Náklady příštích období	064	1 764	0	1 764	1 732
	2. Komplexní náklady příštích období	065	0	0	0	0
	3. Příjmy příštích období	066	0	0	0	0

Označ.	PASIVA	řád. č.	Stav v běžném účet. období	Stav v minulém účet. období
a	b	c	5	6
	PASIVA CELKEM (ř. 68 + 85 + 118)	067	102 771	81 567
A.	Vlastní kapitál (ř. 69 + 73 + 78 + 81 + 84)	068	30 039	29 634
A.I.	Základní kapitál (ř. 70 až 72)	069	5 000	5 000
A.I. 1.	Základní kapitál	070	5 000	5 000
A.I. 2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	071	0	0
A.I. 3.	Změny základního kapitálu	072	0	0
A.II.	Kapitálové fondy (ř. 74 až 77)	073	10	6
A.II. 1.	Emisní ážio	074	0	0
A.II. 2.	Ostatní kapitálové fondy	075	0	0
A.II. 3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	076	10	6
A.II. 4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	077	0	0
A.III.	Fondy ze zisku (ř. 79 + 80)	078	1 172	1 172
A.III. 1.	Zákonný rezervní fond/Nedělitelný fond	079	1 172	1 172
A.III. 2.	Statutární a ostatní fondy	080	0	0
A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let (ř. 82 + 83)	081	23 456	21 924
A.IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	082	23 456	21 924
A.IV. 2.	Neuhrazená ztráta minulých let	083	0	0
A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období /+ -/	084	401	1 532
B.	Cizí zdroje (ř. 86 + 91 + 102 + 114)	085	72 166	51 707
B.I.	Rezervy (ř. 87 až 90)	086	0	0
B.I. 1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	087	0	0
B.I. 2.	Rezerva na důchody a podobné závazky	088	0	0
B.I. 3.	Rezerva na daň z příjmů	089	0	0
B.I. 4.	Ostatní rezervy	090	0	0
B.II.	Dlouhodobé závazky (ř. 92 až 101)	091	2 815	3 979
B.II. 1.	Závazky z obchodních vztahů	092	2 229	2 780
B.II. 2.	Závazky - ovládací a řídicí osoba	093	0	0
B.II. 3.	Závazky - podstatný vliv	094	0	0
B.II. 4.	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	095	0	0
B.II. 5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	096	0	0
B.II. 6.	Vydané dluhopisy	097	0	0
B.II. 7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	098	0	0
B.II. 8.	Dohadné účty pasivní	099	0	0
B.II. 9.	Jiné závazky	100	130	587
B.II. 10.	Odloužený daňový závazek	101	456	612
B.III.	Krátkodobé závazky (ř. 103 až 113)	102	55 351	33 797
B.III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	103	44 807	25 724
B.III. 2.	Závazky - ovládací a řídicí osoba	104	4 448	3 793
B.III. 3.	Závazky - podstatný vliv	105	0	0
B.III. 4.	Závazky ke společníkům, čl.dr. a k účastníkům sdružení	106	0	0
B.III. 5.	Závazky k zaměstnancům	107	2 292	2 017
B.III. 6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	108	683	677
B.III. 7.	Stát - daňové závazky a dotace	109	2 869	984
B.III. 8.	Krátkodobé přijaté zálohy	110	209	42
B.III. 9.	Vydané dluhopisy	111	0	0
B.III. 10.	Dohadné účty pasivní	112	19	547
B.III. 11.	Jiné závazky	113	24	13
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci (ř. 115 až 117)	114	14 000	13 931
B.IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	115	0	0
B.IV. 2.	Běžné bankovní úvěry	116	14 000	13 931
B.IV. 3.	Krátkodobé finanční výpomoci	117	0	0
C.I.	Časové rozlišení (ř. 119 + 120)	118	566	226
C.I. 1.	Výdaje příštích období	119	566	223
C.I. 2.	Výnosy příštích období	120	0	3

Sestaveno dne:
Právní forma účetní jednotky:
Předmět podnikání účetní jednotky:
Podpisový záznam:

20.6.2012
Akciová společnost
Provádění staveb včetně jejich změn. Koupě zboží za účelem prodeje.

TECHNIS ZLÍN, a.s.
Štefánborská 200
768 01 Zlín, IČO: 252 200 20

Příloha 2 Výkaz zisků a ztrát k 31.12.2011

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT V DRUHOVÉM ČLENĚNÍ (v tisících)
v plném rozsahu k
31.12.2011

Účetní období
2011

Název, sídlo a IČ účetní
TENNIS Zlín, a.s.
Šternberská 300
763 02 Zlín, Louky

46975764

zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb.

Finanční úřad ve Zlíně	
Došlo dne:	- 2. 07. 2012
Přílohy:	-17-

Označ. a	TEXT b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			sledovaném 1	minulém 2
I.	Tržby za prodej zboží	01	0	0
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	0	0
+	Obchodní marže (f.01 - 02)	03	0	0
II.	Výkony (f.05 až 07)	04	129 640	162 098
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	119 791	145 370
II.2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06	511	1 300
II.3.	Aktivace	07	9 338	15 428
B.	Výkonová spotřeba (f.09 až 10)	08	101 817	135 139
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	09	66 648	79 032
B.2.	Služby	10	35 169	56 107
+	Přidaná hodnota (f.03 + 04 - 08)	11	27 823	26 959
C.	Osobní náklady (f.13 až 16)	12	25 097	25 962
C.1.	Mzdové náklady	13	18 288	18 822
C.2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	0	0
C.3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15	6 208	6 435
C.4.	Sociální náklady	16	601	605
D.	Daně a poplatky	17	505	365
E.	Odpisy dlouhod. nehmotného a hmotného majetku	18	2 744	3 305
III.	Tržby z prodeje DM a materiálu (f.20 až 21)	19	3 987	6 185
III.1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	188	188
III.2.	Tržby z prodeje materiálu	21	3 799	5 999
F.	Zůstatková cena prodaného DM a materiálu (f.23 až 24)	22	1 587	2 986
F.1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	0	0
F.2.	Prodaný materiál	24	1 587	2 986
G.	Změna stavu rezerv a opr.p. v prov.obl. a komp.nákl. p.obd.	25	-5 560	295
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	4 689	3 823
H.	Ostatní provozní náklady	27	9 620	1 728
V.	Převod provozních výnosů	28	0	0
I.	Převod provozních nákladů	29	0	0
*	Provozní výsledek hospodaření (f.11-12-17-18+19-22-25+26-27+28-29)	30	2 506	2 328
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31	0	0
J.	Prodané cenné papíry a podíly	32	0	0
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku (f.34 až 36)	33	0	0
VII.1.	Výnosy z podílů v ovl.a řiz.os.a úč.j.pod podst.vl.	34	0	0
VII.2.	Výnosy z ost.dl.cenných papírů a podílů	35	0	0
VII.3.	Výnosy z ost.dl.finančního majetku	36	0	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	0	0
K.	Náklady z finančního majetku	38	0	0
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39	0	0
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40	0	0
M.	Změna stavu rezerv a oprav.pol. ve finanční oblasti	41	0	0
X.	Výnosové úroky	42	28	31
N.	Nákladové úroky	43	775	788
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	1 046	1 430
O.	Ostatní finanční náklady	45	2 198	963
XII.	Převod finančních výnosů	46	0	0
P.	Převod finančních nákladů	47	0	0
*	Finanční výsledek hospodaření (f.31-32+33+37-38+39-40-41+42-43+44-45+46-47)	48	-1 899	-288
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost (f.50 až 51)	49	206	508
Q.1.	- splatná	50	362	388
Q.2.	- odložená	51	-156	122
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (f.30 + 48 - 49)	52	401	1 532
XIII.	Mimořádné výnosy	53	0	0
R.	Mimořádné náklady	54	0	0
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti (f.56 až 57)	55	0	0
S.1.	- splatná	56	0	0
S.2.	- odložená	57	0	0
*	Mimořádný výsledek hospodaření (f.53 - 54 - 55)	58	0	0
T.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (f.52 + 58 - 59)	60	401	1 532
****	Výsledek hospodaření před zdaněním (f.60 + 49 + 55)	61	607	2 040

Sestaveno dne:

Právní forma účetní jednotky:

Předmět podnikání účetní jednotky:

Podpisový záznam:

20.6.2012

Akciová společnost

Provádění staveb včetně jejich změn. Koupě zboží za účelem prodeje.

TENNIS ZLÍN, a.s.
Šternberská 300
763 02 Zlín, Louky
DIČ: CZ12071024